Diarienummer: 1.4/0007(20)

ÅRSREDOVISNING 2019

Myndigheten för stöd till trossamfund

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förkortningsförklaring ... 5
Läshänvisning ... 6
FÖRORD ... 7
ÅRSREDOVISNING 2019 ... 9
I INLEDNING ... 9
Vad är kvalitet när det gäller uppdrag angående trossamfund och religionsfrihet? ... 10
Utredningen: Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige ... 11
Hur fastställer man mål för en myndighet som arbetar med tro och religion i civilsamhället i Sverige? ... 11
II RESULTATREDOVISNING ... 12
II:1 Frågor om statsbidrag ... 12
Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder samt vakter har överlämnats till Kammarkollegiet ... 12
II:1:1 Fördelningsprinciper för bidraget ... 13
Organisationsbidrag ... 13
Verksamhetsbidrag ... 13
Teologisk utbildning ... 14
Andlig vård inom sjukvården ... 14
Projektbidrag ... 14
Beställningsbemyndigande för projektbidragen ... 14
Lokalbidrag ... 15
Etableringsbidrag ... 16
Särskilt utbildningsbidrag ... 16
II:1:2 Bedömning av i vilken utsträckning bidragen uppfyller det mål som ställts upp för statens stöd till trossamfund ... 16
Organisationsbidrag ... 16
Översyn av fördelningsmodeller som tillämpas av trossamfunden ... 17
Verksamhetsbidrag ... 17
Andlig vård inom sjukvården ... 17
Bidrag till teologiska högskolorna ... 18
Projektbidrag ... 18
Lokalbidrag ... 18
Administration av utestående åtaganden gällande bidrag till säkerhetshöjande åtgärder ... 19
Etableringsbidrag ... 20
Särskilt utbildningsbidrag ... 20
II:1:3 Åtgärder vidtagna för att tillförsäkra att bidraget använts för avsett ändamål ... 21
Besöksresa till Trollhättan ... 21
Organisationsbidrag ... 21
Årlig statistik ... 22
Verksamhetsbidrag ... 22
Projektbidrag ... 23
Fördjupad redovisning ... 23
II:2 Fortlöpande dialog med de bidragsberättigade trossamfunden om mål och förutsättningar för stödet ... 24
Rådet för samråd ... 24
Samverkansorganen ... 24
Materialdistribution 2019 ... 25
Nytt och uppdaterat material 2019 ... 25
Statistik, ungefärligt antal distribuerade exemplar ... 26
Ungefärlig fördelning av beställare av material 2019 ... 27

En mängd av materialet har distribuerats på konferenser och seminarier. Nedanstående lista bygger på dem som beställt via e-post. ... 27
II:3 Protokollförda och regelbundna sammanträden ... 27
II:4 Trossamfundens roll i krisberedskapssamordning ... 28
Att arbeta i många dimensioner samtidigt ... 28
Krisstöd är ett samspel ... 28
Arbete på nationell nivå ... 29
Arbete på regional nivå ... 29
Arbetsmodeller lokalt ... 29
Arbete i händelser och kriser ... 30
Trossamfunden som krisstödsresurs ... 30
Trossamfundens förebyggande arbete ... 30
Trossamfundens egen krisberedskap ... 30
Trossamfundens arbete med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism ... 31
Trossamfundens del av arbetet och nätverkande ... 31
Medverkan i råd, utbildningar och seminarier ... 31
Deltagande i Nordic Safe Cities, RAN och ODIHR ... 32
II:5 Remissyttranden ... 33
II:6 Kontakter med andra myndigheter och organisationer ... 34
Samverkan med civilsamhället ... 34
Konferenser och representation ... 34
MR-dagarna i Linköping ... 35
Myndigheten för stöd till trossamfund i Almedalen 2019 ... 35
Järvaveckan ... 35
BRÅ:s konferens: Råd för framtiden ... 36
Forskningssamverkan med Uppsala universitet ... 36
Interreligiös dialog och kreativitet ... 36
Könsuppdelning ... 36
Deltagande i organiserade grupper ... 36
II:7 Jämställdhets-, mångfalds-, barn- och internationellt perspektiv ... 38
Scriptural Reasoning för kvinnor ... 39
Myndighetens studieresa till Köpenhamn: Hur arbetar Danmark med frågor som rör minoriteter, integration och religion? ... 39
Moderna beredskapsjobb ... 40
II:8 Utredningar och publikationer ... 41
Myndighetens skriftserie del 8 – Sveriges religiösa landskap – samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet ... 41
The Religious Landscape of Sweden – Affinity, Affiliation and Diversity in the 21st Century ... 41
Myndighetens årsbok 2019 ... 41
II:9 SST:s regeringsuppdrag ... 42
Europaparlamentsvalet 2019 ... 42
Regeringsuppdrag att höja kunskap om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar ... 42
II:10 Kurser, utbildningar och kompetensutveckling ... 44
Satsning för ledarskap för kvinnor i trossamfund: Delaktig, stark och synlig. ... 44
Kompetensutvecklingskurs för ledare inom Eritreanska ortodoxa kyrkan ... 44
II:11 Fördelning av bidragen ... 46
Fördelning av bidrag för år 2019 ... 47
Fördelning av utbetalda bidrag ... 48
Beställningsbemyndigande ... 48
Medel för säkerhetshöjande åtgärder samt vissa vakter ... 48
II:11:1 Organisationsbidrag ... 50
Av myndigheten beslutad fördelning av organisationsbidrag ... 50

Antal församlingar inom respektive trossamfund som fått organisationsbidrag ... 52
II:11:2 Verksamhetsbidrag ... 54
II:11:2.1 Teologisk utbildning ... 54
II:11:2.2 Andlig vård inom sjukvården ... 54
Utbetalade bidrag för andlig vård inom sjukvården ... 55
Tjänster ... 56
Utbildning ... 56
II:11:3 Projektbidrag ... 57
II:11:3:1 Lokalbidrag ... 59
Av nämnden/rådet beslutad fördelning av lokalbidrag samt bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning ... 59
Utbetalning av lokalbidrag ... 60
Utestående åtaganden ... 61
Utbetalning av bidrag till säkerhetshöjande åtgärder och vakter ... 61
II:11:3:2 Etableringsbidrag ... 62
Beviljade etableringsbidrag ... 62
Utbetalning av etableringsbidrag ... 63
Utestående åtaganden ... 63
II:11:3:3 Särskilt utbildningsbidrag ... 64
Fördelning av särskilt utbildningsbidrag ... 64
Utbetalning av särskilt utbildningsbidrag ... 64
Utestående åtaganden ... 64
II:12 Förvaltningskostnader ... 65
Kompetensförsörjning ... 65
III FINANSIELL REDOVISNING ... 67
III:1 RESULTATRÄKNING ... 67
III:2 BALANSRÄKNING ... 68
III:3 ANSLAGSREDOVISNING ... 69
III:4 BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE ... 70
III:5 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER ... 71
III:6 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER ... 78
INTYGANDE ... 79
Bilaga 1 Genom Myndigheten för stöd till trossamfund utbetalda statsbidrag år 2019 ... 80

Förkortningsförklaring

Förkortning	**Betyder:**
EFK	Evangeliska frikyrkan
EFS	Evangeliska Fosterlandsstiftelsen
FIFS	Förenade Islamiska församlingar
IFBS	Islamiska Fatwabyrån i Sverige
IKUS	Islamiska Kulturcenter Unionen
ISR	Islamiska Samarbetsrådet
ISS	Islamiska Shia Samfunden
OÖKER	Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd
SBS/SBG*	Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd
SIF	Svenska Islamiska församlingar
SMF	Sveriges Muslimska Förbund

**Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd beviljades under året av Kammarkollegiet att bilda Trossamfundet Sveriges Buddhistiska Gemenskap – SBG.*

Läshänvisning

I myndighetens årsredovisning läggs de tabeller som relaterar till, samt förtydligar texten, i resultatredovisningen i anknytning till denna. Läsaren får på detta sätt enklare att tillgodogöra sig helheten kring ett visst bidrag eller händelse. En översiktlig bilaga (bilaga 1) vilken presenterar en sammanställning av utbetalda statsbidrag finns att tillgå sist i redovisningsmaterialet.

FÖRORD

På nyårsafton år 2019 avled myndighetschefen, direktör Åke Göransson, under en semesterresa utomlands. I sitt förord till årsredovisningen för år 2018 lyfte han hur viktigt det var att statliga myndigheter samverkade med organisationer i civilsamhället, vilket han baserade på vad Regeringen uttryckte i sin skrivelse till Riksdagen *En politik för engagemang – långsiktighet och oberoende för civilsamhället* (Skr. 2017/18:246).

Myndighetens arbete med att vara expertmyndighet, tillsammans med fördelningsarbetet gällande ekonomiska bidrag till statsbidragsberättigade trossamfund, gör myndigheten till en viktig nyckel för att kunna låsa upp de stängda dörrar som hindrar att religionsfriheten i Sverige är komplett. En expertmyndighet besitter mycket kunskap om mycket, men inte om allt. Den fulla religionsfriheten består också mycket i att alla intressenter såsom trossamfunden, myndigheter, landsting och kommuner tillsammans skapar den framtid religionsfriheten ska innebära. Detta bygger på, och består av, mer än kunskap och ekonomiska bidrag. Det bygger på tillit och förtroende. Dessa delar måste byggas upp tillsammans. Ett sådant arbete är inte enkelt utan måste byggas under tid och med mycket tålamod och välvilja, samt förnyad kunskap om dagens Sverige och den religiösa karta alla vi boende i Sverige finns med på.

I årets årsredovisning finns, förutom information om hur de ekonomiska bidragen fördelats, kortare redogörelser för mycket av verksamhetens olika områden. Aspekter som hur religionsfriheten vilar på den demokratiska rättigheten att kunna få rösta i allmänna val till den utveckling som arbetet med våldsbejakande extremism är och kan bekämpas ryms i detta. Det gör också den viktiga delen av andlig vård. Vad vår årsredovisning visar är att inget av detta är fristående eller enskilt. I världen i dag, och därför också i Sverige, går alla dessa aspekter som ryms i vår vardag och i vårt civilsamhälle, bredvid varandra och måste därför också ingå i ett heltäckande kunskaps- och intressearbete.

Ett av Åke Göranssons favoritcitat var ur Regeringsformen 1 kap 2§: ”Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och

värdighet." Alla de delar som finns i den årsredovisning som här presenteras är del av att uppfylla den skrivningen, även tabellerna. De visar på bredden och djupet i det arbete som trossamfunden utför för att främja religionsfrihet för alla och för att värna om människans frihet och värdighet i vårt land i dag.

För Myndigheten för stöd till trossamfund

Åsa E. Hole
Vikarierande direktör och
myndighetschef

MYNDIGHETEN FÖR STÖD TILL TROSSAMFUND (SST)

ÅRSREDOVISNING 2019

I Inledning

Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST, fanns mellan budgetåret 1971/72 och 30 juni 2017 – den första tiden under namnet Sveriges frikyrkoråds samarbetsnämnd och därefter Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund – har haft till uppgift att fördela statliga bidrag till vissa trossamfund. I och med förändringen av relationerna mellan staten och Svenska kyrkan fr.o.m. år 2000 ändrades också bidragen och formen för SST:s arbete. Verksamheten regleras i lagen om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) och förordningen om statsbidrag till trossamfund (SFS 1999:974), samt förordningen med instruktion för SST (SFS 2007:1192). Den 1 juli 2017 övergick *Nämnden för statligt stöd till trossamfund – SST* från att vara en nämndmyndighet till att bli en enrådighetsmyndighet med namnet *Myndigheten för stöd till trossamfund*. Den nya myndigheten leds av en av regeringen utsedd direktör. Beslut om stöd till trossamfund tas av ett råd bestående av fem ledamöter och tre ersättare, kallat *Rådet för beslut om statsbidrag*.

För den nya myndigheten, från 1 juli 2017, instiftades ytterligare ett råd, *Rådet för samråd*, vilket består av representanter från alla de statsbidragsberättigade trossamfunden. Vid *Rådet för samråds* möten kan även andra i Sverige aktiva trossamfund inbjudas av myndighetschefen att närvara. Verksamheten regleras, förutom i lagen om stöd till trossamfund (SFS 1999:932) och förordningen om statsbidrag till trossamfund (SFS 1999:974), av förordning om statsbidrag till trossamfund (SFS 2017:104) samt myndighetens tillämpningsföreskrifter.

Myndighetens verksamhet sammanfattas enligt § 1 i dess instruktion:

Myndigheten för stöd till trossamfund har till uppgift att
1. främja en dialog mellan staten och trossamfunden,
2. bidra med kunskap om trossamfundsfrågor,
3. pröva frågor om statsbidrag enligt lagen (1999:932) om stöd till trossamfund och förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund,
4. föra en fortlöpande dialog med bidragsberättigade trossamfund om förutsättningarna för stödet,
5. ha kontakt med och samverka med andra myndigheter och organisationer i frågor som rör trossamfund, och
6. handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordningen.

Myndighetens kansli är förlagt till Ekumeniska centret vid Alviks Torg i Bromma. I centret, som har 270 arbetsplatser, finns, förutom myndigheten, 10 ekumeniska organisationer där, bland andra, Equmeniakyrkans och Pingsts centrala kanslier.

Myndigheten har under året fördelat statsbidrag i form av organisationsbidrag m.fl. till 66* trossamfund med drygt 869 000 (2018) bidragsgrundande personer, inklusive de danska-, norska-

och isländska kyrkorna. Av totalt nästan 2.500 församlingar har drygt 950 fått del av organisationsbidrag. Ytterligare 49 församlingar samt ett nyetablerat trossamfund tog under året emot etableringsbidrag för nystartad församling/trossamfund.

* Trossamfundet Bibeltrogna vänner – ELM, är enligt förordningen fortfarande ett statsbidragsberättigat trossamfund, men då antalet betjänade ligger under gränsen på 3 000 utgår sedan några år inget organisationsbidrag.

Vad är kvalitet när det gäller uppdrag angående trossamfund och religionsfrihet?

Ett av måtten för kvalitetssäkring som regeringen efterfrågar är just kvalitet i myndighetens arbetsutförande. Hur mäter man kvalitet när man har att göra med trossamfund? Myndigheten har under det gångna året haft som målsättning att ur olika perspektiv se hur omvärlden ser myndighetens arbete, men även hur myndigheten uppfattar att omvärlden ser dess arbete. Tre kriterier har fastställts:

- Kvalité är *måluppfyllelse*.
- Kvalité är *på vilket sätt man möter avnämarnas behov och deras nöjdhet*.
- Kvalité är *vetenskaplig kvalité och objektivitet i det som publiceras*.

Den här årsredovisningen redovisar den *måluppfyllelse* som myndigheten uppskattar utifrån, och i relation till, regeringens vision och önskemål för målområdet.

Kvalitén gällande *avnämarnas behov och nöjdhet* uppskattas på olika sätt, t.ex. genom enkäter och frågor efter utbildningar och i den pågående, kontinuerliga, dialogen mellan myndigheten, trossamfundens centrala administrationer och deras församlingar. Ett starkt tecken på nöjdhet och uppfyllelse av deras behov visade också de två stora enkätundersökningar som professor Ulf Bjereld lät göra som del av utredningen *Översyn av statens stöd till trossamfund* (Dir. 2016:62) vilken beslutades den 30 juni 2016.

Vad gäller *vetenskaplig kvalitet, objektivitet* och hur den akademiska värderingen av myndighetens arbete bör ses skriver professor Göran Larsson vid Göteborgs universitet, utifrån de aspekter han ser och värderar i myndighetens arbete:

> I sin roll som expertmyndighet har SST ett brett och svårt uppdrag. Genom att initiera och tillgängliggöra forskningsrapporter om olika religiösa traditioner och uttryck i dagens Sverige har dock SST lyckats att knyta till sig och engagera ett stort antal forskare från ett flertal lärosäten. Dessa arbeten har genomsyrats av en empirisk ansats och genom att inkludera tidigare forskning, statistiska data, mediareportage och samtal med trossamfund har rapporterna bidragit till att lyfta forskningen samt den allmänna kunskapen om religion i Sverige. Genom detta arbete har SST skapat en plattform för att stärka en kunskapsbaserad forskning om religion och religiösa traditioner i Sverige. Rapporterna har haft goda möjligheter att nå ut till trosutövare, men också till andra myndigheter, skolor och beslutsfattare. Flera av de skrifter som har publicerats sedan 2015 har fått en god spridning och de tryckta upplagorna har ofta fått tryckas upp i flera utgåvor. Utöver de fysiska exemplaren har skrifterna också gjorts tillgängliga som pdf-utgåvor som kan laddas ner utan någon kostnad. Några av skrifterna har också använts som kurslitteratur på högskolor och universitet på kursmoment om religion i Sverige.
>
> SST arrangerar även ett stort antal seminarier och föreläsningar (bland annat under politikerveckan på Almedalen, men också i samband med bland annat MR-dagarna). Dessa event har engagerat forskare, trossamfundsledare, politiker och journalister inom

ett stort antal ämnen av relevans för det svenska samtalet om religion. Förutom att skapa mötespunkter har dessa seminarier också gett utrymme för en kritisk diskussion om religion och statens relation till trossamfunden samt religionens plats i samhället.

Rapporterna, seminarierna och mötena mellan trosutövare, myndigheter och forskare bidrar alla till en kritisk och öppen diskussion där olika synsätt kan brytas mot varandra på ett konstruktivt sätt och där samtalen bygger på kunskap.

Myndigheten anser därmed att utifrån de kriterier som fastställts har myndigheten funnit goda belägg för att kvalitetssäkra ett av Sveriges i nutid viktigaste områden i relation till allas lika värde och den i Sverige rådande religionsfriheten.

Utredningen: *Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige*

Den 13 mars 2018 överlämnades en utredning angående hur det statliga stödet till trossamfund kan komma att se ut i framtiden. Utredningen leddes av professor Ulf Bjereld. Huvudsekreterare var Daniel Lindvall och till deras förfogande fanns en expertgrupp samt en parlamentariskt tillsatt grupp. Förutom att analysera de för- och nackdelar som finns i det fördelningssystem som tillämpas i dag har ett antal kriterier varit under granskning. En av dessa, för vilken utredningen lägger ett nytt förslag, är principen att ett trossamfund måste omfatta minst 3 000 medlemmar för att kunna komma på tal för att bli statsbidragsberättigat. Med tanke på hur trossamfundssverige ser ut, med många nyetablerade trossamfund, föreslås den siffran minskas till minst 1 000 medlemmar. Ett av de svåraste uppdragen för utredningen var att föreslå ett nytt demokratikriterium. Detta kriterium skulle vara förtydligande och förenklande från det kriterium som i dag tillämpas. Ett av de andra förslagen som läggs fram är att så kallade samarbetsorgan, där olika trossamfund, både stora och små, kan ingå, inte längre ska finnas kvar utan att vart och ett av trossamfunden ska prövas vart för sig vad gäller rätten till statsbidrag.

Utredningsförslaget gick på remiss till 142 remissinstanser, däribland Svenska kyrkan och, självklart, alla de nuvarande statsbidragsberättigade trossamfunden. Utöver dessa kunde vem som helst, eller vilket organ som helst, självmant inkomma med yttranden. 72 remissvar inkom till regeringen. Materialet ligger nu under fortsatt beredning.

Hur fastställer man mål för en myndighet som arbetar med tro och religion i civilsamhället i Sverige?

När en myndighet planerar upplägget av sin verksamhet för året är det önskvärt att fastställa mål. Myndighetens uppdrag är att vara expertmyndighet, samtidigt som den ska främja dialogen mellan trossamfund och olika troende- och livsåskådningsgrupper i Sverige, som i sin tur ofta etablerat sig under de senaste 30 åren. Stöd, både i form av ekonomiska bidrag och kunskap genom nätverk och expertmedverkan ges. Utbildningar och information ges på många olika sett, i många olika sammanhang. Några av de bredare engagemangen ges under Almedalsveckan i Visby, Järvaveckan i Västerort i Stockholm, MR-dagarna. Hur utvärderar man i sin tur huruvida sådana mål är uppnådda? Ett av verksamhetens mål är att arbeta och verka för en verklig religionsfrihet i Sverige. Ingen ska behöva oroa sig för att trakasseras eller hotas av en annan för sin tro skull. Att någonsin hävda att detta har helt uppnåtts känns svårt att tro, men att se framsteg till förbättring för situationen för många, och att med myndighetens nätverkande kring kunskapen om allas lika värde är flera av framgångsvägarna för att Sverige ska gå rätt lagda.

II Resultatredovisning

II:1 Frågor om statsbidrag

I SFS 1999:932 står:

> §2 Stödet skall bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.
> §3 Statsbidrag får lämnas endast till ett trossamfund som bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på, är stabilt och har egen livskraft.

Från 1 juli 2017 prövas frågor gällande statsbidragets administration av myndighetens direktör. Beslut om fördelning av bidrag tas av *Rådet för statsbidrag till trossamfund* utifrån lagen om trossamfund, SFS 1998:1593, lagen om stöd till trossamfund, SFS 1999:932, förordning om statsbidrag till trossamfund, SFS 2017:104 och myndighetens tillämpningsföreskrifter för bidragen.

Regeringen beslutar om vilka trossamfund som kan få stöd och förtecknar dem i förordningen om statsbidrag. Myndigheten fördelar organisationsbidrag, verksamhetsbidrag samt projektbidrag enligt förordningen. Regeringen anger i propositionen Staten och trossamfunden – Stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m. (prop 1998/99:124) att en betydande del av statsbidraget skall kunna lämnas till trossamfunden som *organisationsbidrag* där staten inte skall påverka trossamfundens egna prioriteringar. Den huvudsakliga statliga styrningen för denna bidragstyp sker vid valet av trossamfund. Det finns emellertid verksamheter som trossamfund bedriver där staten vill sätta in särskilda stödåtgärder. Här kan staten ge *verksamhetsbidrag* och när staten står för en betydande del av finansieringen finns det större skäl för staten att styra. Verksamhetsbidrag ges idag till andlig vård inom sjukvården och till teologisk utbildning som anordnas av fyra uppräknade utbildningsinstitutioner.

Projektbidragen omfattar lokalbidrag, etableringsbidrag och bidrag till utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige.

Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder samt vakter har överlämnats till Kammarkollegiet

Under åren 2015 till och med 2017 inkluderas även bidrag till säkerhetshöjande åtgärder inom lokalbidraget. Våren 2016 tillkom möjligheten att inom säkerhetsåtgärder för fastighet söka visst bidrag för utbildade vakter för speciella tillfällen. Regeringen beslutade att från och med år 2018 bredda gruppen av mottagare för bidrag till säkerhetshöjande åtgärder samt visst bidrag för vakter så att även andra utsatta grupper inom civilsamhället har möjlighet att söka, och att bidraget därmed inte längre bara kan fördelas till trossamfund som mottar statsbidrag. Bidraget skulle från januari 2018 administreras av annan myndighet men av olika orsaker kom inte en sådan verksamhet igång.

Myndigheten har dock, efter dialog med departementet, administrerat och utlyst bidraget under år 2018. Den 1 oktober 2018 övertog Kammarkollegiet den fortsatta administrationen gällande nya bidrag för den bredare mottagarkategorin. Myndigheten för stöd till trossamfund fortsätter

enligt SFS 2018:1534, Förordning om ändring i förordningen (1999:74) om statsbidrag till trossamfund, utfärdad 30 augusti 2018, att administrera alla ansökningar som beslutats innan förordningsändringen enligt lydelsen: *”Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ansökningar om statsbidrag som lämnats in före ikraftträdandet. Handläggningen av dessa ansökningar ska slutföras av Myndigheten för stöd till trossamfund.”* Myndigheten slutadministrerade under år 2019 de bidrag till säkerhetshöjande åtgärder som under tidigare år beslutats av SST. Kvarvarande medel, som reserverats inom Kammarkollegiet för SST:s utestående åtaganden gällande säkerhetshöjande åtgärder, men som av olika orsaker, såsom att projekten aldrig genomfördes av församlingarna (odisponerade medel) lämnas därmed oförbrukade.

II:1:1 Fördelningsprinciper för bidraget

I regleringsbrev utfärdat 2018-12-20 Ku2018/02248/LS(delvis) angavs för året inte lägsta belopp för verksamhets- och projektbidrag. Medlen har fördelats per bidragstyp efter beslut fattat av myndighetschefen och de individuella besluten per bidrag av *Rådet för statsbidrag till trossamfund*. Den allra största delen av bidraget fördelas som organisationsbidrag. Anledningen är att kunna fullfölja verksamheter och projekt på samma nivå som tidigare. Det växande antalet regelbundna deltagare som registreras i myndighetens statistik har under de senaste åren stadigt ökat. Regelverket för bidragen finns i myndighetens tillämpningsföreskrifter.

Organisationsbidrag

Organisationsbidraget fördelas som grundbidrag och rörligt bidrag. Enligt myndighetens tillämpningsföreskrifter skall grundbidraget till respektive trossamfund utgöra 70 % av föregående års bidrag. Det rörliga bidraget beräknas sedan efter antalet bidragsgrundande personer – betjänade i trossamfundet, vilket innebär medlemmar och registrerade regelbundna deltagare. Fördelningen av det rörliga bidraget har gjorts enligt den statistik över betjänade för 2017 som fastställdes av myndigheten i november 2018, vilken ligger till grund för bidragsfördelningen för år 2019.

Trossamfunden tillämpar olika principer vid fördelningen av organisationsbidraget. Inom vissa av trossamfunden får samtliga församlingar bidrag. Inom andra gör trossamfundet en prövning av bidragsansökan. I tabeller under del II:11:1 redovisas dels antalet församlingar som fått organisationsbidrag, dels antalet församlingar inom trossamfundet. De nordiska kyrkorna (danska, norska och isländska) får fr.o.m. år 2000 också bidrag genom myndigheten.

Under ett antal år genomfördes ett projekt kallat Projekt kvalitetssäkring. Under dessa år arbetade alla trossamfund med att bygga upp och säkra sin inhämtning samt registrering av medlemmar så väl som regelbundna deltagare. Fördelningen av organisationsbidraget för år 2019 byggde därför på dessa nya sammanställningar och alla trossamfunds inrapporterade och godkända antal betjänade (medlemmar tillsammans med registrerade regelbundna deltagare) fördelades exakt lika mycket i bidrag per person. Samtliga trossamfund, inklusive de nordiska kyrkorna, inkommer med statistik och bidraget fördelas på samma sätt och utifrån samma regler, också för dessa trossamfund.

Verksamhetsbidrag

Verksamhetsbidrag får lämnas för teologisk utbildning och för andlig vård inom sjukvården.

Teologisk utbildning

Bidraget för teologisk utbildning fördelas enligt schablon med ett fastställt belopp per utbildningsinstitution. De delar av utbildningen som erhåller statsbidrag som högskola eller folkhögskola ligger ej till grund för fördelningen av bidraget från myndigheten. Under år 2017 besöktes samtliga skolor av direktören samt handläggaren för statsbidragsfrågor. Den schablon som på försök tillämpats under åren 20152017 diskuterades och utvärderades både utifrån myndighetens och från skolornas perspektiv. Försöket visar att schablonberäkningsmodellen har varit en succé vilken inte bara gett en god framförhållning för skolorna utan även har visat sig mer rättvis vad gäller beräkning av t.ex. lärarinsatser än tidigare modell, samt att den förenklat beräkning, redovisning och uppföljning på ett betydande sätt. Bidraget till de teologiska högskolorna fördelades därför under år 2018 enligt den fastställda schablonen som gäller år 20182020, utom för Prästseminariet i Stockholms katolska stift som ej gav undervisning för prästkandidater under höstterminen 2019.

Andlig vård inom sjukvården

Större delen av pengarna inom bidragsformen fördelas som kostnadsbidrag för tjänster inom andlig vård i sjukvården som de bidragsberättigade trossamfunden ansvarar för. För den kristna delen möjliggör bidraget anställning av 55 sjukhuspastorer/präster/diakoner/ordenssystrar på sjukhus i hela landet. Huvuddelen av tjänsterna har en sysselsättningsgrad på 50–100 %. Bidraget till den buddhistiska andliga vården i sjukvården möjliggör ett rikstäckande arbete genom anställning av två koordinatörer om 40 % tjänst vardera, kombinerat med volontärsinsatser genom särskilt utbildade stödpersoner. Den muslimska delen innefattade under våren fyra sjukhusimamer på halvtid och åtta sjukhuskoordinatörer på 25 % av heltid. En koordinatörstjänst var vakant under våren men återbesattes i samband med höststarten med en sysselsättningsgrad på 35 % av heltid. Bidragsmedel fanns avsatta för hela år 2019 för tjänsten som var vakant. En del av dessa medel riktades istället om för en projektinsats vid Södra Älvsborgs sjukhus i Borås. Initiativet togs från sjukhuset och syftet var att organisera upp den muslimska delen av den andliga vården kopplat till sjukhuset. Den muslimska koordinatören i Göteborg uppdrogs att ansvara för projektet och fick därmed en utökning av sin tjänst med 15 % under tre månader. Syftet med projektinsatsen uppnåddes i enlighet med målen som sattes upp.

Projektbidrag

Projektbidrag får lämnas som lokalbidrag för byggnation, bidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning, etableringsbidrag och som särskilt utbildningsbidrag för funktionärer inom trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Bidraget fördelas bl.a. utifrån i ansökan redovisade kostnader vilka skall styrkas vid slutredovisningen av bidraget. Utbetalning av bidrag sker efter godkänd redovisning. Som nämns under II:1 ingår inte medel till säkerhetshöjande åtgärder och vissa vakter från år 2018 i myndighetens budget. Myndigheten har dock, efter dialog med departementet, under år 2019 slutadministrerat de bidrag till säkerhetshöjande åtgärder, som tidigare beslutats av SST.

Beställningsbemyndigande för projektbidragen

I regleringsbrev för år 2019 gavs beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. Att inte hela beviljade spannet nyttjats för åren 2020 och 2021 är en nödvändighet bl.a. på grund av

att projektbidragen vanligtvis utlyses för trossamfundens fortlöpande behov varje år. Att helt inteckna hela beloppet vore med andra ord att frysa möjligheten till andra viktiga behov gällande det specifika bidraget för det år det gäller.

Lokalbidrag

Under mitten av 1990-talet var anslaget i storleksordningen 13 miljoner kr. Anslaget var från 1997 och framåt mer begränsat än tidigare med anslag endast i storleksordningen 2 miljoner kr. En kort historisk återblick visar på att från år 2013 anslogs åter igen bidrag som tillåter bidrag för anskaffning samt genomgripande upprustning. Bidrag ges också till viss anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning som t.ex. hissanläggningar, ändring av entréer och trösklar, ramper, toaletter, markeringsanordningar för synskadade samt hörselslingor. Under år 2016 lät Nämnden för statligt stöd till trossamfund inte utlysa nya medel till lokalbidrag för anskaffning samt genomgripande upprustning, ej heller för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning. Orsaken till detta var att det fortfarande fanns ett stort antal ansökningar från år 2015 där man på grund av medelsbrist inte kunnat beviljat bidrag under samma år. Antalet församlingar som har behov av detta stöd växer, vilket i kombination med att inga nya ansökningstillfällen för dessa bidrag kunde ges under föregående år kan vara en av orsakerna till att det inkom över hundra ansökningar för lokalbidrag, inberäknat även bidrag till säkerhetshöjande åtgärder vilket kunde sökas under år 2016.

Från år 2015 tillkom en tredje typ av lokalbidrag, nämligen möjligheten att äska medel för säkerhetshöjande åtgärder. Under år 2017 tog regeringen det glädjande beslutet att utöka kretsen av organisationer som skulle ha möjlighet att söka bidrag för säkerhetshöjande åtgärder och vissa vakter. Förutom församlingar tillhörande statsbidragsberättigade trossamfund skulle nu andra trossamfund och föreningar inom civilsamhället, som t.ex. föreningar rörande HBTQ-frågor, kunna söka detta bidrag. Som nämnt under II:1 ovan flyttades från år 2018 medlen för denna del av lokalbidraget över till annan myndighet. Under år 2019 har Kammarkollegiet låtit reservera vissa medel för att Myndigheten för trossamfund därmed skulle kunna slutadministrera utestående åtaganden.

Ett problem under tidigare år har varit disponeringen av beviljade lokalbidrag från år till år. Bidrag har, till och med år 2016, betalas ut först när minst 80 % av det beviljade beloppet redovisas som förbrukat. Det var, å andra sidan, inte heller rimligt att betala ut bidragsmedel innan byggnationen eller upprustningen har kommit igång. Enligt bidragets regler har en församling rätt att disponera bidraget i upp till två år (medel till säkerhetshöjande åtgärder endast ett år) efter nämndens beslut.

Denna konstruktion gör att det medel som nämnden beviljat ett visst år ibland inte rekvireras förrän ett eller två budgetår senare. Att korta ner tiden för projekten har heller inte kunnat anses rimligt med tanke på att medlen skulle bekosta strukturella förändringar som tar tid att genomföra. Under vissa år kunde tre procent av tidigare års anslag ha varit möjligt att spara över budgetårsgränsen. Teoretiskt sett betyder det att de medel som nämnden beviljat för året, men ännu inte kunnat betala ut eftersom byggnationen inte är tillräckligt klar, har i princip tagits tillbaka. Detta kan numera regleras utifrån det beställningsbemyndigande som beviljas enligt regleringsbrev.

I årsredovisningen redovisas dels de belopp myndigheten beviljat för året, dels, i en annan tabell, de medel som betalats ut. Summorna i den andra tabellen består alltså i princip av medel som kan vara beviljade så tidigt som två år tidigare.

Etableringsbidrag

Etableringsbidrag får beviljas högst tre gånger till trossamfund och församling som huvudsakligen betjänar till landet invandrade trosbekännare för att bygga upp en central eller lokal verksamhet. Med hänvisning till ovan gällande beställningsbemyndigande i regeringsbeslutet kan även denna bidragstyp numera regleras enligt denna fördelningsmodell. Etableringsbidraget har funnits i nuvarande form under väldigt många år. Under år 2019 genomfördes därför en genomgripande översyn bl.a. av bidragssystemet och dess fördelningsprinciper. Konklusionen samt förslag till förbättring gällande bidragets funktion, fördelning och målgrupper planeras inkorporeras i de tillämpningsföreskrifter som finns under kommande år.

Särskilt utbildningsbidrag

Särskilt utbildningsbidrag får lämnas för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Bidraget ges inte till studier på distans utan ska utgöra ett visst bidrag för extrakostnader utlandsstudierna medför. Inför fördelningen av bidraget år 2019 inkom endast fyra ansökningar. Vägledande för bidragets storlek är principerna för fördelning av verksamhetsbidrag till de teologiska institutionerna. Myndigheten kan också anordna kurser för funktionärer inom de trossamfund som kan få del av det särskilda utbildningsbidraget. Med hänvisning till ovan gällande beställningsbemyndigande i regeringsbeslutet kan detta numera regleras även för detta bidrag.

II:1:2 Bedömning av i vilken utsträckning bidragen uppfyller det mål som ställts upp för statens stöd till trossamfund

I samband med relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan vid sekelskiftet gjordes omfattande arbeten kring mål och förutsättningar för stöd till trossamfunden. Grundläggande för stödet är att det skall bidra till att ge förutsättningar för en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet. En utredning gällande översyn av statens stöd till trossamfund (direktiv 2016:62) påbörjades under år 2016. Utredningen överlämnades under mars 2018. SST:s handläggare för statsbidragsfrågor var under utredningstiden ledamot av expertgruppen.

Organisationsbidrag

Regeringen konstaterar att organisationsbidraget inte passar för resultatstyrning vilket gör att en bedömning av organisationsbidraget bör göras i särskild ordning. Främst sker detta genom regeringens beslut om till vilka trossamfund som bidrag får lämnas. Antalet trossamfund som ansöker om, samt beviljas, rätten till statsbidrag ökar. Under år 2017 tillkom Georgiska ortodoxa kyrkan som del av samverkansorganet OÖKER. Etableringsbidrag kan sökas för maximalt tre år. Trossamfundet fick därför även under år 2019 ekonomiskt stöd som del av etableringsbidraget, detta eftersom trossamfundet är under uppbyggnad.

Fler trossamfund har under året närmat sig myndigheten med frågor om möjligheten att söka statsbidrag. Att fler trossamfund, speciellt nyetablerade trossamfund, ofta med hög procent betjänade med invandrarbakgrund, söker information om möjligheten till statsbidrag är glädjande. Detta kan även tolkas som att starkare rötter, vad gäller dess tro och religion, har etablerats i landet. Men konsekvensen av detta gör också att inte bara organisationsbidraget, utan alla bidrag som finns att tillgå för de statsbidragsberättigade trossamfunden, får fler ansökningar och delarna per betjänad blir procentuellt lägre.

I år 2018:s fördelning av statsbidraget förstärktes för året organisationsbidraget med 1 miljon kronor från det anslagssparande myndigheten hade möjlighet att nyttja. Om så inte gjorts hade anslaget per betjänat sjunkit under en nivå som knappt skulle kunna vara hållbar utifrån det stöd organisationsbidraget är menat att ge trossamfunden vad gäller t.ex. omkostnader för eventuell personal, lokaler mm. Under år 2019 fanns inget anslagssparande att tillgå. För att organisationsbidraget per person inte skulle falla drastiskt under år 2018:s nivå fördelades 59 269 000 kr som organisationsbidrag för att kompensera det ökade antalet betjänade. Detta fick i sin tur konsekvenser för summan bidrag att fördela till projektbidrag, för vilket redogörs under Projektbidrag – Lokalbidrag nedan.

Översyn av fördelningsmodeller som tillämpas av trossamfunden

Under året har myndigheten skickat en undersökning till alla trossamfund som får del av organisationsbidraget, för att få tillgång till underlag gällande hur ett trossamfund fördelar sitt organisationsbidrag. Enligt fördelningsprinciperna för detta bidrag får högst 10 % av bidraget reserveras för administration. Detta kontrolleras varje år genom att alla trossamfund inkommer med den fördelning som trossamfundet gjort till sina församlingar under året. Där ska även anges hur mycket av medlen som reserverats enligt ovan. Vilken fördelningsmodell ett trossamfund tillämpar för att fördela sitt organisationsbidrag, t.ex. huruvida de ger en del av bidraget till varje församling, eller om man bara fördelar medel till de församlingar man anser har störst behov eller någon annan modell bestäms av varje trossamfund. Myndigheten har under åren tagit in muntlig redovisning vid olika tillfällen och vid besök för att granska statistik. Under år 2019 skickades en blankett ut till alla trossamfund där man redogör för hur man fördelar bidraget. I översynen ingick frågor om bl.a. vilken enhet av trossamfundet som gjorde fördelningen och hur mandat för detta framgår. Det frågades också vilka principer som styrde fördelningen samt huruvida församlingarna själva har möjlighet att påverka fördelningen. Sammanställningen av svaren görs under vintern 2020.

Verksamhetsbidrag

Andlig vård inom sjukvården

I förordningen om statsbidrag till trossamfund som styr myndighetens arbete, anges att verksamhetsbidrag får lämnas till andlig vård inom sjukvården. Bidragsformen ligger i linje med Hälso- och sjukvårdslagen som uttrycker: ”*Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet…*” (2017:30 kap. 3 §1). Denna likabehandling inom sjukvården utgör en grundläggande princip och innebär bland annat att regionerna betonar att en god vård ska utgå från individens hela situation. Ofta tydliggörs det i regionernas värdegrunder

genom att tala om vikten av hänsynstagande till individens fysiska, psykiska, sociala och existentiella/andliga behov. Den andliga vården i sjukvården utgör på det sättet ett viktigt komplement till vårdpersonalens arbete. Arbetet med andlig vård inom sjukvården möjliggörs främst genom trossamfundens särskilda tjänster på sjukhusen. Detta ska inte förväxlas med det som kan ses som medlemsvård. Trossamfundens särskilda tjänster för andlig vård inom sjukvården är som regel baserade på sjukhusen och riktar sig till var och en som frågar efter stöd från trossamfundens representanter. De statliga bidrag som förmedlas genom myndigheten är helt avgörande för att de bidragsberättigade trossamfunden ska kunna tillsätta tjänsterna. Sedan början av 2000-talet har ett arbete pågått för att öka bredden av trossamfund med tjänster inom andlig vård i sjukvården. Svenska kyrkan har störst antal medarbetare inom den andliga vården i sjukvården och bekostar tjänsterna med egna medel. Vid sidan om Svenska kyrkan har de frikyrkliga trossamfunden och Romersk katolska kyrkan sedan många år varit verksamma inom arbetsfältet. De trossamfund som tillkommit med tjänster under de senaste 15–20 åren är de bysantinska/orientaliska ortodoxa kyrkorna, de muslimska församlingarna och de buddhistiska föreningarna. Denna breddning av trossamfund verksamma med särskilda tjänster för andlig vård inom sjukvården liksom hänsynstagande till sjukvårdens princip om likabehandlande, knyter tydligt an till frågan om religionsfrihet som den uttrycks i regeringsformen och som innebär: ”frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion.” (Regeringsformen 2:1, 5 stycket).

Bidrag till teologiska högskolorna

Enligt myndighetens förordning ska bidrag till teologiska högskolor fördelas. Sedan några år tillbaka görs detta via en schablon över antalet utbildningsplatser. Fyra högskolor bedrev bidragsberättigade delar av sin utbildning under årets första hälft. Från höstterminen 2019 har studentunderlag inte funnits för Prästseminariet i Stockholms katolska stift och högskolan fick därför medel endast vårterminen. Fördelningen via schablon har utvärderats en gång, under år 2017 och upplevs som tillämplig och rättfördelad av de berörda teologiska institutionerna. Bidraget planeras därför att för ytterligare två år, till och med år 2020, fördelas enligt denna schablon. Fördelningen redovisas under sektion II:11:2:1.

Projektbidrag

Lokalbidrag

Lokalbidrag har under beslutats och utbetalts för två olika deltyper:

- byggnation, genomgripande upprustning eller förvärv av fastighet och
- anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning.

Lokalbidrag för byggnation, genomgripande upprustning eller förvärv av fastighet, samt lokalbidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning utlystes under år 2019. Det råder ingen tveksamhet om att alla trossamfund och väldigt många av deras församlingar är beroende av stöd i sina mål om att få en egen och väl fungerande lokal för sina församlingar och för all den sociala verksamhet de utför. Den starkt begränsade mängd av statsbidraget som kan anslås till detta är dock alldeles för liten för att räcka till alla.

Myndigheten ställde redan förra budgetåret frågor om speciellt syftet med detta bidrag, samt på vilket sätt bidraget utgör mest nytta. Att vissa församlingar ämnar bygga fastigheter i beloppsstorleken 25–30 miljoner kronor är självklart glädjande. Samtidigt måste myndigheten då ställa frågan om vilken nytta ett symboliskt belopp, kanske på endast 1/100 av totalkostnaden, skulle utgöra? Med tanke på det relativt låga belopp som bidraget utgör av statsbidraget, väcker det frågor om en i sammanhanget symbolisk summa beviljas sådana projekt. Fördelas medel på bekostnad av t.ex. mindre bemedlade församlingar som behöver bidraget för att kunna göra en upprustning för att ha funktionella lokaler för sina medlemmar, speciellt de med särskilda behov?

Myndigheten har under år 2019 starkt begränsat vilka typer av byggnationsbidrag som ska prioriteras och även begränsat den nivå projektkostnaden för ett projekt som ansöker kan uppgå till. I de tillämpningsföreskrifter som trädde i kraft år 2019 inkluderades därför de principer som skulle gälla vid fördelningen:

Principer för prioritering av bidragsansökningar gällande lokalbidrag samt bidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning
Följande prioriteringsordning kommer att tillämpas:

- Anpassningsbidrag ska alltid prioriteras
- Bidrag till genomgripande upprustning av permanenta församlingslokaler ska prioriteras före bidrag till nybyggnation eller nyförvärv. Totala projektsumman får inte överskrida 5 miljoner kronor.
- Bidrag till projekt överskridande en totalsumma av 5 miljoner kronor eller mer ska principiellt inte beaktas. I exceptionella fall, och fall där summan marginellt överstiger 5 miljoner kronor, ska ansökan först diskuteras med myndighetschefen eller den myndighetschefen hänvisar till.
- Bidrag till projekt för upprustning eller nyförvärv av sommargårdar kan ej beviljas.
- Om nödvändigt kommer samfund med få eller inga egna lokaler att prioriteras.

Många besvikna församlingar tog kontakt med myndigheten för att förklara att det i dagens Sverige är omöjligt att införskaffa en fastighet, eller låta en gammal fastighet genomgå en genomgripande upprustning för mindre än fem miljoner kronor. Deras synpunkter är relevanta, vilket igen pekar på att den budget som under året kunde anslås för projektbidraget lokalbidrag i första hand behövde prioriteras för anpassningsbidrag primärt.

Trots detta mottog myndigheten under år 2019 24 lokalbidragsansökningar gällande nybyggnation, genomgripande upprustning samt köp av fastighet till en summa av nästan 76 miljoner kronor. Vad gäller bidrag för anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning inkom 39 ansökningar som uppgick till en projektkostnad av drygt 8,8 miljoner kronor. Sammanlagt inkom därmed lokalbidragsansökningar för drygt 84,6 miljoner kronor. Den sammanlagda bidragssumman, innan omföring och nyttjande av anslagssparande var 10 miljoner kronor.

Administration av utestående åtaganden gällande bidrag till säkerhetshöjande åtgärder

Enligt SFS 2018:1534, Förordning om ändring i förordningen (1999:74) om statsbidrag till trossamfund, skulle Myndigheten för stöd till trossamfund fortsätta utbetala de utestående åtaganden som myndigheten beslutat om innan 1 oktober 2018, detta enligt lydelsen: ”Äldre föreskrifter gäl-

ler fortfarande för ansökningar om statsbidrag som lämnats in före ikraftträdandet. Handläggningen av dessa ansökningar ska slutföras av Myndigheten för stöd till trossamfund." Utifrån detta slutfördes handläggningen av åtaganden gällande säkerhetshöjande medel beslutade vid myndigheten under 2019.

Etableringsbidrag

Etableringsbidrag får ges under högst tre år till en församling inom ett trossamfund som huvudsakligen betjänar till landet invandrade trosbekännare, för att bygga upp en central eller lokal verksamhet. Flertalet av de församlingar som får del av etableringsbidrag på upp till 3 år kan sedan via trossamfundet centralt ansöka om att få del av dess organisationsbidrag. Bidraget kan också sökas av nyetablerat trossamfund som är under uppbyggnad. Under de två senaste åren har ett sådant utökat etableringsbidrag beviljats till Georgiska ortodoxa kyrkan.

Under 2019 genomfördes en översyn av bidraget, dess effekt och funktion. Förutom analys av de senaste tio årens bidragsfördelning, ansökningar och rådsanteckningar skickades ett omfattande digitalt undersökningsunderlag ut till alla berörda trossamfund. Materialet sammanställdes i en rapport som kommer att ligga till underlag för framtida kvalitetsförbättringar och den har distribuerats till alla statsbidragsberättigade trossamfund.

Särskilt utbildningsbidrag

Särskilt utbildningsbidrag får lämnas för utbildning och fortbildning av funktionärer i trossamfund som saknar egna utbildningsinstitutioner i Sverige. Vissa av myndighetens anordnade kurser med denna målsättning ryms också inom bidraget. Bidraget har varit av vikt för ett antal av de nyetablerade trossamfunden under gångna år men under år 2019 inkom endast fyra ansökningar, vilka alla kunde beviljas. Myndigheten kommer under år 2020 försöka finna svar på varför så få ansökningar inkom 2019 inför eventuellt kommande justering av bidraget.

II:1:3 Åtgärder vidtagna för att tillförsäkra att bidraget använts för avsett ändamål

Myndigheten kan kontrollera att bidrag använts till avsett ändamål enligt förordningen om statsbidrag till trossamfund, SFS 1999:974, 19 - 20 § och tillämpningsföreskrifterna för statsbidrag till trossamfund. Besluten om statsbidragets fördelning togs för året 2019 av myndighetschefen. Beslut om bidrag togs av Rådet för beslut om stöd till trossamfund. Rådet har under året sammanträtt sju gånger. De flesta av rådssammanträdena genomfördes som telefonsammanträden.

Förutom det redovisade materialet nedan tillförsäkrar myndigheten att bidragen används enligt avsett ändamål vid de besök och sammanhang som personalen som jobbar med olika regeringsprojekt, andliga vården samt de många kontaktbesöken som handläggarna för krisberedskapsfrågor genomför varje år.

Besöksresa till Trollhättan

Som del av sitt uppföljningsarbete och tillsyn av verksamheten på lokalnivå genomför myndigheten varje år en besöksresa till ett avgränsat geografiskt område där alla församlingar inom alla trossamfund besöks. Vid dessa besök samtalar personalen med församlingarnas personal, förtroendevalda samt personer i ställning såsom präster, imamer, pastorer och liknande. År 2019 genomfördes resan i Trollhättan. Förutom besök och samtal hos kommunen, Svenska kyrkan och hos Polisen genomfördes 13 församlingsbesök förlagt över tre dagar. Åtta av dessa var kristna församlingar: EFK, Frälsningsarmén, Equmeniakyrkan, St Petrus och Paulus Syrianska församling, St Josef Syrisk-ortodoxa kyrka, Katolska kyrkan, Pingst samt Antiokiska kyrkan, samt fem muslimska: Islamska kulturföreningen i Trollhättan (sunni) del av FIFS, irakiska ISS-församlingen (arabisktalande), Shiamuslimska moskén (del av FIFS), Somaliska församlingen (del av SMF) och Bosniakiska Islamiska församlingen.

Vid mötet med kommunen medverkade representanter från Trollhättans Stad. När en krissituation uppstått menar kommunen att samarbetet med trossamfunden i området har varit gott. Vid samtalen hos de olika församlingarna togs t.ex. frågor om problem med lokaler inför framtiden upp. Genomgripande är att alla på olika sätt uttrycker oro för oroligheter som ibland snabbt blommar upp genom mediainformation och olika typer av externa kontaktnät. Alla såg fram mot att en bättre samordning, där också kommunen känner ett starkare engagemang och deltagande, växer fram inom en snar framtid.

Organisationsbidrag

Enligt kriterierna för rätten till att bli ett statsbidragsberättigat trossamfund ingår att ha en stark och väl utvecklad administration. Att låta fördela organisationsbidraget på samma sätt för alla berättigade trossamfund är ett led i den processen. Myndigheten kontrollerar trossamfundets fördelning av bidraget inför beslut om att fastställa bidragsfördelningen. Myndigheten kontrollerar, utöver de uppgifter som ligger till grund för bidragsansökan, mera ingående t.ex. vid besök i församlingar hur trossamfunden jobbar med frågor kring organisationsbidrag.

Årlig statistik

Under åren 2012–2015 genomfördes ett arbete med de statsbidragsberättigade trossamfunden och riksorganisationerna för att se över och uppdatera sina medlemsregister i enlighet med SST:s anvisningar. Detta utifrån ett påpekande från Riksrevisionen år 2011. En dialog mellan SST och Riksrevisionen kring detta påbörjades dock redan år 2008. Från år 2017 redovisade därför alla trossamfund, inklusive de nordiska kyrkorna, statistik insamlad enligt SST:s regler. Statistiken ligger till grund för fördelningen av organisationsbidraget för år 2019.

Eftersom religionsfriheten i Sverige inte tillåter registrering av trostillhörighet, samtidigt som att till myndighet inkommen handling är allmän, bör trossamfunden inte skicka in medlemslistor eller registerkopior. För att kvalitetssäkra det material som tagits fram under år 2018 genomförde därför två personer från SST:s kansli besök hos ett antal olika trossamfund. Enligt den nya Dataskyddsförordningen artikel 9.2d gällande GDPR, har trossamfund rätt att sammanställa förteckningar över sina medlemmar men endast för sin egen administration och dessa får inte delas till eller med annan. Vid år 2019:s besök vid olika trossamfundskanslier begärdes därför insyn endast i de numerära sammanställningarna och inte medlemsmatriklar, register och kyrkböcker. Detta är i sig ett problem för myndigheten eftersom en tillsyn och uppföljning av statistik som lämnas som underlag för t.ex. fördelning av statsbidrag måste kunna granskas. Ett utredningsarbete kring detta pågår inom Regeringskanslierna. Hos några av trossamfunden begärde myndigheten att vissa siffror skulle kontrollräknas, vilket gjordes.

Verksamhetsbidrag

Kontrollen av att bidraget används för avsett ändamål sker främst vid rapporteringen av hur bidraget använts och i samband med fördelningen av bidraget för kommande år.

För bidraget till teologiska högskolor genomfördes under år 2018 ett besök för utvärdering och uppföljning av schablonfördelningsmodellen som har tillämpats åren 2015–2017. Detta redovisas ytterligare under sektion II:1:1.

Ansökan om bidrag för tjänsterna inom den andliga vården i sjukvården sker årligen på fastställd blankett. Blanketten ska vara myndigheten tillhanda senast den 30 september och avser nästkommande år. Den innefattar bidragsansökan med budget för kommande år, men efterfrågar även en ekonomisk redogörelse i form av senaste bokslut rörande tjänsten/tjänsterna vilket utgör en kontrollpunkt. Verksamhetsberättelse kopplad till varje tjänst begärs in årligen, vilket utgör ytterligare en kontroll av att bidragen används för avsett ändamål. Vid sidan om dessa åtgärder genomförs varje år lokala besök på sjukhus där tjänsteinnehavare är stationerade. När möjlighet ges eller då det finns särskilda skäl, innefattar dessa lokala besök på sjukhus också kontakt med företrädare för sjukhusens ledningsstruktur. Regelbunden kontakt upprätthålls med arbetsgivarna för tjänsterna genom besök eller telefon/mejlkontakt. Varje år genomförs lokala arbetsgivarträffar på myndighetens initiativ. Lokala besök har under året bland annat genomförts på Norrlands universitetssjukhus i Umeå, Universitetssjukhuset i Örebro, Södra Älvsborgs sjukhus i Borås samt med lokala arbetsgivare i Uppsala, Stockholm, Göteborg och Växjö.

Projektbidrag

Kontrollen av att projektbidragen använts för avsett ändamål sker främst vid rapporteringen av projekten. Bidragen kan även kontrolleras vid kansliets besök i församlingar, likt de som gjorts i Trollhättan enligt redogörelsen ovan.

Lokalbidraget är preliminärt tills en slutredovisning godkänts. Innan myndigheten påbörjar arbetet med att granska ansökningarna skickas kopior av ansökningarna för att godkänns av den centralorganisation som de olika respektive ansökande församlingarna är del av. Ansökningarna granskas sedan av handläggare, och i vissa fall granskas i samråd med byggnadsexpert insända bilagor såsom planritningar och arbetsplaner för de byggnationer eller anpassningar, för vilka bidrag söks. Begäran om komplettering skickas till ansökande om t.ex. bilagor såsom bygglov eller behövliga tillstånd inte bifogats. Material analyseras också vid behov i samråd med t.ex. berörda kommuner eller Boverket.

De olika bidrag som innefattas under lokalbidraget redovisas numera vanligtvis i delade rekvisitionstillfällen och slutredovisningstillfälle. Vid beviljat bidrag får mottagaren nu, förutom beslutet, fem blanketter: avtal om projektstart, avtal om rekvisitionstid, rekvisition av bidrag (del 1), rekvisition av bidrag (del 2) samt slutredovisning. Istället för att stressa församlingarnas redovisningstid till de tidigare två åren, beslutas nu vid tidpunkten för beslut om bidrag när i tiden de två rekvisitionerna ska göras. Detta baseras på ett antal faktorer, däribland den längd t.ex. ett byggnadsprojekt som ska genomföra beräknas ta samt hur betalningsbemyndigandet för myndigheten ska uppfyllas. Sedan får församlingen ett år att slutredovisa sina projekt. Detta gör att i det parallella system (till det Statens Service Center använder) STIPS, numera gör en skillnad på redovisade slutrekvirerade och redovisade slutredovisade bidrag. Detta gör det möjligt för myndigheten att utan problem uppfylla de krav av säkerställande som åligger myndigheten.

Fördjupad redovisning

Under år 2019 påbörjades en fördjupad redovisning gällande alla lokalbidrag som slutredovisades under fjärde kvartalet, 1 oktober till och med 31 december 2019. För dessa redovisningar begärdes full dokumentation, inklusive faktura kopior, kvitton m.m. in till myndigheter.

Etableringsbidrag och *särskilt utbildningsbidrag* utbetalas först sedan redovisade kostnader för projektet godkänts.

II:2 Fortlöpande dialog med de bidragsberättigade trossamfunden om mål och förutsättningar för stödet

Enligt den nya förordningen med instruktion för Myndigheten för stöd till trossamfund (SFS 2017:104) som trädde i kraft från 1 juli 2017, framgår det att myndigheten ska ha ett *Råd för samråd*. Till deras sammanträden kan myndighetschefen även bjuda in andra trossamfund som inte är statsbidragsberättigade.

Rådet för samråd

Rådet för samråd har samlats två gånger under året. Den 9 april hölls ett heldagsmöte på City Conference Center i Stockholm. Bland inslagen under dagen fanns en information om valet till Europaparlamentet som hölls av Björn Kjellström från Europaparlamentets Sverigekontor. Detta ingick som ett led i att berätta om SST:s regeringsuppdrag inför EU-valet och projektet ”Jag tror på min röst i EU-valet”. Förutom information från kansliet gällande bidragsfrågor och allmän information deltog Camilla Kullander från Karlstads kommun för att berätta om vad som kallas Karlstadsmodellen – samverkan med trossamfund från grunden, ett arbete för att lyfta trossamfundens existens, synlighet och bidrag till och i Karlstads kommun. Dagen avslutades med att statssekreterare Helena Öberg från Kulturdepartementet som talade om frågor gällande trossamfundspolitik och frågor som kunde bli aktuella under året. 38 deltagare från de olika trossamfunden samt myndighetens personal deltog.

Den 14 november sammanträdde Rådet för samråd en andra gång. Denna gång genomfördes rådet på Scandic Alvik, tvärs över från där myndigheten har sina lokaler. Detta heldagsmöte inleddes med information från Asylrättscentrums representanter generalsekreteraren Erica Molin och chefsjuristen Anna Lindblad. Titeln på deras program var ”Asylrättscentrum och asylrätten – var står vi idag?” Eftermiddagspasset på temat ”Från resurs till samhällsfara? Hur ser man på religion i Sverige idag?” inleddes med korta anföranden av kulturjournalist Sofia Lilly Jönsson, professor Mohammad Fazlhashemi samt generalsekreteraren för Sveriges kristna råd Karin Wiborn. Efter inläggen fördes en mycket givande debatt på ämnet. Den sista timmen av dagen tillbringades med ett formellt möte, endast för de som representerar de statsbidragsberättigade trossamfunden med information om bidragen samt en genomgång av den översyn av Etableringsbidraget som myndigheten låtit genomföra under hösten. 37 deltagare från de olika trossamfunden inklusive de medverkande, samt myndighetens personal deltog.

Samverkansorganen

I anslutning till myndigheten fanns vid år 2019:s början tre samverkansorgan, Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd (OÖKER), Islamiska Samarbetsrådet (ISR) samt Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd (SBS)*. För Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd (OÖKER) samt Islamiska Samarbetsrådet (ISR) ställs vissa kansliresurser till förfogande från SST. Myndighetschefen, handläggaren för statsbidrag och handläggarna för kontakter med religiösa minoriteter deltar i samverkansorganens protokollförda möten. Vid tillfälle deltar även andra från myndighetens kansli.

OÖKER har sammanträtt två gånger under 2019 och ISR fyra gånger. ISR omfattade under 2019 sju nationella islamiska riksorganisationer. OÖKER omfattar 18 olika trossamfund. Vad gäller SBS så har handläggaren för statsbidragsfrågor under året deltagit i ett av deras protokollförda

möten. Myndigheten bistod inte detta råd med något kanslistöd men prioriterar deltagande vid minst ett sammanträde per år.

Myndigheten hade sedan våren 2012 en särskild handläggare för kontakt med muslimska och ortodoxa och österländska trossamfund. På grund av det utökade arbetet med trossamfunden är de särskilda kontakterna sedan några år tillbaka uppdelade på två olika handläggare för religiösa minoriteter, en med huvudsyfte att hålla dialog och kontakt med ISR och deras organisationer, samt en som har samma uppgift för OÖKER:s trossamfund och övriga nyetablerade minoritetsreligioner, främst från Mellanöstern. Detta möjliggör för myndigheten att ha en tätare kontakt med ovanstående samverkansorgan och deras församlingar på olika orter. Handläggarna har under året träffat representanter för alla trossamfund inom ISR och OÖKER, samt besökt församlingar runtom i Sverige. Vid flera tillfällen har handläggaren närvarat vid olika samfunds årsmöten för att berätta om myndigheten.

Kansliet mottar ett stort antal förfrågningar via telefonsamtal, e-postmeddelanden och besök till kansliet. Detta gäller bl.a. information till trossamfundens personal eller förtroendevalda, allmänheten, skolor, forskare, kommuner, landsting, andra myndigheter och media. Media är, tillsammans med utbildningssektorn de två intressegrupper vars förfrågningar under året har ökat markant. Medias intresse tycks styras mycket utifrån rådande situation i omvärlden, men också mycket kring t.ex. lokala byggnationsfrågor och vissa församlingars närvaro runt landet. Frågorna är mycket varierande, men man vill t.ex. veta mer om myndigheten eller något trossamfund, en speciell typ av bidrag eller övergripande frågor som varför det finns ett statligt bidrag till trossamfund. Mer ofta än tidigare beställer olika media även ut listor över t.ex. diarieförda handlingar eller ekonomiska uppgifter. Beställningar av allt det material och alla de böcker som myndigheten ger ut expedieras skyndsamt och skickas ut i enstaka uppsättningar eller exemplar till t.ex. enskilda men ofta också i mindre klassuppsättningar till skolor. En normalvecka innehåller sammanlagt ungefär i snitt 10 besök med trossamfunden och deras församlingar, varav ungefär 75 % utanför myndighetens lokaler.

* Under året bildade SBS ett trossamfund vilket registrerats hos Kammarkollegiet under namnet Sveriges buddhistiska gemenskap.

Materialdistribution 2019

Vid de presentationer och deltaganden i seminarier och konferenser som myndigheten deltar i, eller organiserar, finns alltid ett stort utbud av dess skrifter till förfogande. På samma sätt finns dessa bl.a. vid alla utbildningstillfällen. Många väljer att beställa större volymer av skrifterna t.ex. till skolor och studieförbund. Vid en inventering av lagerhållningen vid början av år 2020 visar nedanstående tabell antal distribuerade via post eller pakettjänst under år 2019 samt den lagerhållning myndigheten besitter. Under år 2018 kom boken *Islam i Sverige – de 1300 första åren* ut. Volymen beställts speciellt av universitetsstudenter men även bokklubbar och till privatpersoner. På grund av den stora efterfrågan, även i andra nordiska länder, har den andra upplagan i de flesta fall försålts till inköpspris samt en symbolisk summa för porto, paketering och emballage.

Nytt och uppdaterat material 2019

Titel	Antal
Årsbok 2019	4 000 i mars
Nr 8, Sveriges religiösa landskap	2 000 i mars
EU-valet handledning	200
EU-valet folder	6 000
The religious landscape of Sweden	1 000 i oktober
Informationsfolder om SST sv. upplaga 3	1 000 i november

Statistik, ungefärligt antal distribuerade exemplar

Material/skrift	Åtgång 2019	Åtgång 2018	Åtgång 2017
Andlig vård inom sjukvården	700	788	-
Att arbeta med trossamfund i vardag och kris	76 (slut)	214	120
Buddhistisk andlig vård	150	2400	-
Demokratin behöver oss	279	542	200
Din muslimska patient	75 (slut)	300	1 400
Informationsfolder SST engelska	250	250	
Informationsfolder SST svenska	1 200	1 300	-
Islam i Sverige – de 1300 första åren	703	2 548	-
Valfoldern: Jag tror på min röst	-	2 965	-
EU-valet, folder	4 700	-	-
EU-valet, handledning	170	-	-
Nr.5 Ortodoxa och Österländska kyrkor	114 (slut)	223	252
Nr 8, Sveriges religiösa landskap	821	-	-
Religionsfrihet Arabiska	110	990	-
Religionsfrihet Engelska	210	240	-
Religionsfrihet Persiska/Dari	30	240	-
Religionsfrihet Svenska	1032	740	-
Religionsfrihet Tigrinja	120	100	-
The religious landscape of Sweden	75	-	-
Trossamfund i Sverige	359	685	1140
Trossamfunden och flyktingarna	124	269	3317
Årsbok 2017	76	1189	2200
Årsbok 2018	77	3706	-
Årsbok 2019	3356	-	-

Ungefärlig fördelning av beställare av material 2019

En mängd av materialet har distribuerats på konferenser och seminarier. Nedanstående lista bygger på dem som beställt via e-post.

Rubrik	**Antal**	**av totalen**
Totalt antal beställare	430	100,0 %
Beställare kategoriserade efter adress/e-postadressen	284	66,0 %
Övriga	146	34,0 %
Av de kategoriserade	284	100,0 %
Bibliotek	4	1,4 %
Kommun/landsting/länsstyrelse	17	6,0 %
Myndighet/organisation	9	3,2 %
Press/förlag	15	5,3 %
Svenska kyrkan	52	18,3 %
Knutna till något annat samfund	21	7,4 %
Studieförbund	8	2,8 %
Universitet/högskoleadress	48	16,9 %
Vårdinstans	10	3,5 %
Troligen studenter, boken Islam i Sverige har används som kurslitteratur vid flera högskolor	100	35,2%

16 % av årets (2019) beställare mottar SST:s nyhetsbrev. Totalt går nyhetsbrevet ut till drygt 900 personer och organisationer. Kostnaden för att distribuera dessa publikationer via post eller paket har under året uppgått till drygt 75 000 kronor. För de som beställde publikationen Islam i Sverige – de 1300 första åren belastades inte budgeten eftersom beställaren själv erlade denna.
En stor del av SST:s material har också distribuerats på exempelvis mässor som MR-dagarna, i Almedalen, på politikerveckan i Järva samt på de kurser myndigheten anordnar.

II:3 Protokollförda och regelbundna sammanträden

Under året har 13 protokollförda sammanträden, samt två med minnesanteckningar hållits för bl.a. råd, samverkansorgan och beredningsgrupper. I myndighetens *Råd för samråd* förs vanligtvis minnesanteckningar, men vid de sammanträden som gäller frågan om nominering av ledamöter och ersättare till Rådet för statsbidrag till trossamfund protokollförs sammanträdet. Något sådant sammanträde hölls inte under 2019.

Organ	**Antal**	**Organ**	**Antal**
Rådet för beslut om statsbidrag	7	Islamiska Samarbetsrådet ISR	4
Rådet för samråd	2	OÖKER*	2

*Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd

II:4 Trossamfundens roll i krisberedskapssamordning

År 2019 har varit ännu ett år som visat att Myndighetens för stöd till trossamfund behövs i arbetet med krisberedskapsfrågor. Allt fler kommuner och myndigheter efterfrågar kunskap om det mångreligiösa samhälle som Sverige tydligt visar sig vara. Efterfrågan på råd i frågor som rör religionsfrihet i praktik har under åren ökat och under 2019 har flera av myndighetens handläggare engagerats för att möta behovet av kunskap, råd och stöd. Frågorna kommer, av flera skäl, oftast in via myndighetens krisberedskapsfunktion. Ett är att det är en synlig funktion runt om i landet som många andra myndigheter hänvisar till. Ett annat är att lokala frågeställningar utan tydliga svar eller erfarenhet kan eskalera till situationer som skyndsamt behöver hanteras inom ramen för krishantering. Önskemål om ”snabba svar” på komplexa frågor leder ofta till vår myndighets snabba svar, men blir ofta också början på en lång process där kunskap, stöd och kontaktskapande blir Myndigheten för stöd till trossamfunds roll.

Individer och organisationer som upplever religionsfriheten hotad kan känna ett förstärkt utanförskap där andra faktorer samspelar. På nationell, regional och lokal nivå blir kloka överväganden och beslut som rör religionsfrihet viktiga för den allmänna tryggheten och säkerheten. För delaktighet i arbetet med att främja människors möjlighet att skapa ett gott liv tillsammans i Sverige blir hanteringen av religionsfrihetsfrågorna viktiga signaler för grundläggande värderingar.

Att arbeta i många dimensioner samtidigt

Arbetet med krisberedskap är ett mångdimensionellt arbete som blottlägger frågan om tillhörighet i vårt svenska samhälle. Arbetet på myndigheten, med två heltidsanställda handläggare, involverar betydligt fler medarbetare och innehåller stor bredd på frågor och behov att möta. Från att ha arbetat med att i huvudsak initiera ett breddat trossamfundsarbete från Svenska kyrkans myndighetsroll i krisberedskap som statskyrka före 2000, till dagens omfattande samordning av krisinsatser, utbildningar, stöd och processledning har Myndigheten för stöd till trossamfund utvecklats efter det ökande behovet. Att få trossamfund, kommuner och myndigheter bli fungerande samverkansparter i vardag och kris stärker samhället och skapar god beredskap för hantering av olika påfrestningar. Myndighetens utveckling på detta område har visat behov av att nyttja befintligt bred kompetens, snabb handläggning och många i förväg etablerade kontaktytor lokalt, nationellt och internationellt. Det bör dock noteras att myndighetens intention och ambition att möta en ständigt ökande efterfrågan ändå inte är i fas med tillgängliga resurser. Detta trots att myndighetens övriga medarbetare ofta involveras i krisberedskapsfrågornas komplexa och ofta långa processer.

Krisstöd är ett samspel

Arbetet med kontaktskapande åtgärder mellan trossamfund, kommuner och myndigheter har under året skett på alla nivåer – nationellt, regionalt och lokalt. Under 2019 har rapportering i media, debatter, rapporter och publikationer som lagts fram speglat trossamfund som ytterligheter eller i sin helhet. Olika myndigheter har visat stor bredd i beskrivandet av fenomen, rörelser och olika världsreligioners etablering i Sverige genom historien. Politiska utspel och debatter rör inte sällan religionens plats i samhället vilket i sig är bra för samhällsutveckling i demokratisk anda men som ofta leder vidare till arbete i diskussioner och frågeställningar som på olika sätt landar hos myndigheten. Sammantaget har detta inneburit efterfrågan på Myndigheten för stöd till trossamfund för råd, kunskap, hjälp och stöd i fortsatt arbete med trossamfund.

Bilden av arbetsområdet krisberedskap har breddats men krisstöd, kriskommunikation och samråd mellan trossamfund och krisens aktörer är fortfarande ett nödvändigt fokus och ett viktigt bidrag till en kompetent hantering av ett samhälle i kris. Uppgiften att handlägga frågor om trossamfundens roll i krisberedskapssamordning är reglerad i myndighetens arbetsinstruktion. Religionsfriheten i Sverige ger individer och organisationer möjligheter av många slag men allt hanteras inte i enlighet med lagar och förordningar. Tillämpning och tolkning skapar osäkerhet i kommuner och myndigheters handläggning av ärenden och initiativ till medarbetarskap i samhällsfrågor. Rädsla, okunskap och bristande erfarenhet av att skapa kontakt med trossamfund riskerar att de viktiga aktörer som trossamfunden på nationell-, regional- och lokal nivå står utanför samhällets övriga krisberedskapsaktörer när de som bäst behövs.

Arbete på nationell nivå

Nationellt utvecklar olika myndigheter egna relationer med trossamfunden med hjälp av Myndigheten för stöd till trossamfund. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap – MSB:s fortsatt förändrade relation till trossamfunden jämfört med tidigare innebär att arbetet för handläggarna i krisberedskapsfrågor vid SST ägnar mer tid till trossamfundens uppbyggnad av egna relationer med myndigheter på nationell nivå. Arbetet fortskrider i långa processer för hållbarhetens skull där många frågor om syfte, representation, organisation och förhållande till värderingsfrågor belyses och bearbetas. Samlingar under 2019 har skett i sammanhållna gemensamma myndighetsdagar där utsedda trossamfundsrepresentanter under dagen bereds möjlighet att möta aktuella myndigheter.

Arbete på regional nivå

På regional nivå har flera Länsstyrelser etablerat kontakt via krisberedskapsarbetet. Intresset från Länsstyrelser gäller ofta kriskommunikation där trossamfunden kan bistå men även frågor om demokratistärkande arbete och arbete mot våldsbejakande extremism återfinns här. Arbete med social hållbarhet är också ett arbete där behovet av kontakt med trossamfunden, och regional samverkan efterfrågas ofta och där lokal nivå söker stöd och samordning på regional nivå.

Arbetsmodeller lokalt

Tidigare års omfattande arbete med att hitta lokala arbetsmodeller, och att lyfta fram goda exempel, har fortsatt med kontakter och besök i kommuner där myndigheten sedan tidigare funnits med. Flera nya kommuner har tillkommit och efterfrågan på myndighetens bistånd med råd, kunskap, hjälp och stöd har ökat under 2019. Fortsatt stora arbetsinsatser har gjorts i Karlstad där kommunens intressanta och hittills unika helhetsmodell i kontaktytan mellan trossamfund och kommun prövas med aktuella frågeställningar, bearbetande forum och kunskapshöjande insatser till chefer och tjänstemän. Myndigheten följer exempel på arbete i små, mellanstora och stora kommuner där olika former av arbetsmodeller prövas. CVE - Center mot Våldsbejakande Extremisms omfattande initiativ såväl nationellt, regionalt som lokalt har inneburit samarbete och samverkan med såväl kommuner som myndigheter arbete under 2019. Kontaktbehovet mellan trossamfund, kommuner och myndigheter tydliggörs vid seminarier, utbildningar och kommunbesök vilket leder till nya frågor att besvara och behov att möta för Myndigheten för stöd till trossamfund.

Arbete i händelser och kriser

Operativt arbete med att bistå kommuner, myndigheter och trossamfund med kontakter i orostillstånd, små och stora kriser och katastrofer har skett vid ett flertal tillfällen under 2019. Tidigare års arbete med insatser vid skogsbränder och social oro har skapat upparbetade kontakter som används vid behov.

Trossamfunden som krisstödsresurs

Trossamfunden betyder mycket som krisstödsresurs. Krisstöd med rätt språk, symboler och riter betyder mycket (som till exempel när traumatiska händelser skakar ett samhälle) och har vid flera händelser under 2019 visat sin betydelse. Trossamfundens resurser och kompetens kan i samverkan med andra aktörer skapa ett hållbart och långsiktigt krisstöd. Här finns dock ännu stor utvecklingspotential på många håll och ett fortsatt långsiktigt arbete från Myndigheten för stöd till trossamfund behövs. Brist på kunskap om trossamfund i Sverige och rädsla att närma sig trossamfund i dialog och samverkan hämmar utvecklingen av trossamfundens roll som stöd i kris. Myndigheten spelar här en stor roll som kunskapsförmedlare, kontaktskapare och stöd i utvecklingsprocesser.

Trossamfundens förebyggande arbete

Förebyggande arbete är viktigt för en god krisberedskap. Erfarenheter av längre tid av hög värme, torka och bränder visar att trossamfunden kan spela en viktig roll. Händelser som social oro, förtroendekriser och intressekonflikter ser inte ut att avta som fenomen och även 2019 har internationella händelser fått genomslag och riskerat bygga oro eller konflikter i Sverige. Preventiv krishantering har ägt rum och trossamfunden har även 2019 spelat en viktig roll i detta arbete och ska lyftas fram som trygga samtalsparters när händelser både i vårt eget land och i vår omvärld skapat oro.

Trossamfundens egen krisberedskap

Trossamfundens egen krisberedskap är ett viktigt arbetsfält om trossamfunden ska kunna verka som trygga miljöer, organisationer och bidrag till samhällets krisberedskap. Övningar med trossamfunden har hållits på nationell nivå där olika scenario belyst prioriteringar för fortsatt arbete och utveckling. Myndigheten för stöd till trossamfund har via sina båda handläggare bistått med bredd i övningar där såväl krisberedskapsfunktioner, organisation, kommunikation och förmågor att möta hot och våld aktualiserats. Att rusta för att stå emot främlingsfientliga attacker är ett omfattande förebyggande arbete men även ett operativt arbete. Snabb kontakt mellan drabbade trossamfund, kommuner och rättsvårdande myndigheter är viktiga insatser där Myndigheten för stöd till trossamfund bidrar. Sedan de första utbildningarna 2015 i grundläggande säkerhet som arrangerades av SST där Polisen, Räddningstjänsten och Stöldskyddsföreningen (SSF) utbildade representanter från trossamfunden i hot- och riskanalys, lagstiftning och systematiskt brandskyddsarbete har flertalet utbildningar hållits runt om i vårt land. Under 2018 tog Kammarkollegiet över arbetet med medel till säkerhetshöjande åtgärder till trossamfund men Myndigheten för stöd till trossamfund har under 2019 medverkat i utbildningarna och haft en stödjande funktion till Kammarkollegiet enligt deras önskemål.

Trossamfundens arbete med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism

Det finns ett stort avstånd mellan kommuner och myndigheters arbete med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism och trossamfundens arbete. Här saknas kunskap, kontakter och samarbete på många håll i vårt land. Det finns exempel på samverkan och initiativ men Myndigheten för stöd till trossamfund ser inte att utvecklingen gått framåt under 2019 vad gäller samverkan mellan aktörerna. Center mot våldsbejakande extremism och polisens arbete vid UC Väst har under 2019 vid seminarier och utbildningar efterfrågat SSTs medverkan för att belysa möjligheterna till samverkan med trossamfund och bidra med aktuell och relevant kunskap om trossamfund, religion och fenomen. Arbetet med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism behöver ske i kontakt med trossamfund för att bli verkningsfullt. Ökade avstånd mellan aktörerna på grund av rädsla och okunskap måste överbryggas vilket varit en viktig uppgift för SST under 2019. I en i många fall obefintlig relation mellan kommuner och myndigheter och trossamfund blir upparbetade och regelbundna kontakter mellan krisberedskapsaktörer i kommun, myndighet och trossamfund ett första steg att ta. Ett framgångsrikt och långsiktigt arbete mot våldsbejakande extremism i ett samhälle behöver skapa trygga och säkra miljöer tillsammans. Myndigheter, kommuner och trossamfund delar en gemensam strävan att skapa förutsättningar för ett gott liv för människor och har stora förutsättningar till samverkan i mycket. Inte minst vad gäller arbetet mot våldsbejakande extremism.

Trossamfundens del av arbetet och nätverkande

Trossamfundens arbete mot våldsbejakande extremism sker i huvudsak i det ordinarie arbetet med att erbjuda alternativ till destruktivitet och våld. Flera bidrag till arbetet med att visa på religionens goda kraft finns vilket myndigheten uppmärksammat. I arbetet med att förebygga radikalisering och motverka våldsbejakande extremism behövs trossamfunden i en bred samverkan mellan aktörer. Myndigheten för stöd till trossamfund har kunnat bistå med kontakter, råd hjälp och processtöd. Arbetet med återvändare från områden kontrollerade av terrororganisationer har sysselsatt många, inklusive trossamfund och Myndigheten för stöd till trossamfund. Myndigheten började 2017 samla resurspersoner från bland annat den andliga vården i vården för att bygga ett resursnätverk som kan användas i kontakten med hjälpbehövande återvändare men även av kommuner och myndigheter för konsultation och kunskapshöjande åtgärder. Efterfrågan finns men saknar ofta finansiering för användande då resurspersoner behöver ledigt från andra arbeten för insatser tillsammans med kommuner och myndigheter.

Myndigheten har i arbetet för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism hållit kunskapshöjande utbildningar i religionsfrihet, islam – bakgrund och olika riktningar samt begrepp och symboler för myndigheter som efterfrågat detta. Arbete i form av samråd och remissarbete har skett då andra myndigheter arbetat med att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.

Medverkan i råd, utbildningar och seminarier

Handläggarna för krisberedskap har i stor omfattning medverkat i utbildningar och konferenser under året. Föreläsningar om det mångreligiösa Sverige, religionsfrihet och betydelsen av trossamfundens delaktighet i samhällets krisberedskap har efterfrågats i kommunala sammanhang men även hos myndigheter.

Handläggarna har också medverkat vid myndighetens nämnd och olika råd och har på kallelse och inbjudan deltagit i en rad möten i Sverige och Danmark under 2019 där olika nätverk som handläggarna ingår i sökt myndighetens deltagande för att bidra med myndighetens exempel på modeller för samverkan med trossamfund och delande av erfarenheter inom nätverkens olika intresseområden. Utbytet av kunskap och erfarenheter för myndigheten är värdefullt i det fortsatta arbetet på internationell, nationell, regional och lokal nivå.

Deltagande i Nordic Safe Cities, RAN och ODIHR

Myndighetens handläggare för krisberedskapsfrågor har på kallelse och inbjudan deltagit i en rad möten i Sverige och Danmark under 2019 där olika nätverk som handläggarna ingår i sökt myndighetens deltagande för att bidra med myndighetens exempel på modeller för samverkan med trossamfund och delande av erfarenheter inom nätverkens olika intresseområden. Utbytet av kunskap och erfarenheter för myndigheten är värdefullt i det fortsatta arbetet på internationell, nationell, regional och lokal nivå. Nordic Safe Cities, RAN och ODIHR är viktiga plattformar för att dela Myndighetens för stöd till trossamfunds erfarenheter och kunskap men också finna kollegor, kunskap och erfarenheter från andra länder som berikar arbetet i vårt land.

II:5 Remissyttranden

Myndigheten har under året yttrat sig över följande:

Ärende från Socialdepartementet
Yttrande över betänkandet ”En arvsfond i takt med tiden. En översyn av regelverket kring allmänna arvsfonden”, SOU 2018:70, S2018/04805/FST

Ärende från Finansdepartementet
Yttrande över promemorian ”Återinförd skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet”, Fi 2019/001223/SI

Ärende från Justitiedepartementet
Yttrande över ”Utkast till lagrådsremiss Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige”, Ju 2019/00509/L7

Ärende från MSB
Yttrande över ”Vägledning lokal ISF”, dnr 2018-09275

Ärende från Kulturdepartementet
Yttrande gällande ansökan från Ezidiska riksförbundet om att bli statsbidragsberättigat, Ku 2019/00731/CSM

Ärende från MSB
Yttrande gällande ”Förslag till ny vägledning om säkerhet i offentlig miljö”, dnr 2019-03871

Ärende från MSB
Yttrande gällande ”Förslag till föreskrifter om statliga myndigheters rapportering av incidenter”, dnr 2019-02194

Ärende från Kulturdepartementet
Yttrande gällande betänkandet ”Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället”, Sou 2019:35, Ku 2019/01318/CSM

Ärende från Kulturdepartementet
Yttrande gällande ansökan från Sveriges buddhistiska gemenskap om att få bli statsbidragsberättigat, Ku2019/01483/CSM

Ärende från Försvarsmakten
Yttrande angående ”Religiös utövning och militär själavård”

II:6 Kontakter med andra myndigheter och organisationer

Under året har kontakten med regeringskansliet, andra myndigheter och olika organisationer varit omfattande. Myndighetens roll som expertmyndighet när det gäller religions- och trossamfundsfrågor har accentuerats. Utöver att avge remissyttranden som angivits i II:5 så har myndigheten besvarat ett flertal skriftliga och muntliga frågor rörande ämnen och problem som relaterar till statsbidragsberättigade trossamfund eller kring religion som samhällsfenomen.

Samverkan med civilsamhället

Utöver de statsbidragsberättigade samfunden har myndigheten upparbetade relationer till en rad andra organisationer – både inom det övriga civilsamhället, liksom till offentliga sektorn. Vad gäller kontakter med civilsamhället har myndigheten nära kontakter till andra trossamfund som Svenska kyrkan vilket då sker inom ramen för arbetet med andlig vård och krisberedskap. Utöver detta så har också myndighetens kansli breda kontaktytor med samfund som visar intresse av att ansöka om att bli statsbidragsberättigade, eller bara värnar om goda kontakter med offentliga institutioner. Dessa bjuds också regelbundet in till konferenser, möten och samråd som inte inbegriper de rent bidragsrelaterade frågorna.

Vidare kan också nämnas att myndigheten besöker och deltar i initiativ med anknytning till trossamfundsrelaterade spörsmål som till exempel begravningsfrågor (genom kontakter med SKKF), bildning och tro (studieförbund och folkhögskolor) samt interreligiösa samarbeten och ekumenik som till exempel *Sveriges kristna råd*. Till detta kan också läggas de starka band myndigheten har med flera viktiga organisationer inom området för demokratiutveckling och social hållbarhet.

Inom den offentliga sektorn har myndigheten goda och kontinuerliga kontakter med myndigheter såsom Polisen, MSB, Länsstyrelsen, ett flertal kommuner och DO. Inom ramen för expertuppdrag samverkar myndigheten sedan flera år tillbaka med universitet och högskolor runtom i Sverige.

Konferenser och representation

Myndigheten har också deltagit i ett antal konferenser och möten. Nedan redogörs för ett fåtal av dessa tillfällen. Myndigheten får fortlöpande inbjudningar om att representera vid högtider och årsmöten. Det finns inte möjlighet att delta eller närvara vid alla dessa evenemang men handläggarna och direktören närvarar vid så många som möjligt, speciellt där det finns möjlighet att samtidigt ge information om myndigheten och myndighetens roll i ett mångreligiöst Sverige. Myndigheten har också under året varit representerad vid vissa speciella högtidsdagar inom några av de trossamfund som inte är statsbidragsberättigade men som vid fler tillfällen inbjudits till, och deltagit i, sammanträden för Rådet för samråd. Svenska Bahaisamfundets högtidsdagar för Bahulas födelse som hölls i Husby utanför Stockholm besöktes av myndighetschefen och ställföreträdande myndighetschef. Ställföreträdande myndighetschef deltog också vi två hinduiska sammankomster, dels vagnfestivalen med kortege genom Stockholm, Rathayatra i juli samt Janamastami, guden Krishnas uppenbarelsedag, som firades i International Society for Krishna Consiousness – ISKCON:s (Hare Krishna rörelsen) tempel i Grödinge utanför Stockholm.

MR-dagarna i Linköping

Sedan 2016 är myndigheten samarbetspartner med Mänskliga rättighetsdagarna, ”MR-dagarna”, som har funnits sedan år 2000 och är en mycket välbesökt och viktig mötesplats för praktiker, forskare, myndigheter, politiker och ideellt engagerade som arbetar med eller vill lära mer om mänskliga rättigheter. 2019 var MR-dagarna förlagt till Linköping den 14–16 november och hade temat *Rätten till hälsa*. Myndigheten arrangerade två större seminarier: det ena handlade om den negativa religionsfriheten (rätten att avstå religion) och skedde i samarbete med Svenska missionsrådet. Det andra seminariet hade rubriken *Om religion, andlig vård och existentiell hälsa* och var ett samtal kring religionen och de existentiella frågornas roll i vård- och omsorgssamanhang. Arrangemanget anordnades i samarbete med Enskilda Högskolan Stockholm och Studieförbundet Bilda. Vidare bidrog myndigheten med ett kortare seminarium (Om behovet av religiös läskunnighet) samt deltog i ett samtal om psyko-sociala aspekter av att leva som religiös minoritet. Under samtliga tre dagar i Linköping fanns SST med som utställare.

Myndigheten för stöd till trossamfund i Almedalen 2019

Under Almedalsveckan den 30 juni–7 juli anordnade Myndigheten ett seminarium med rubriken: *Trossamfund, region, kommun och myndigheter – ett gott råd eller en svår utmaning?* Seminariet handlade om att många kommuner, regioner och myndigheter funderar på, eller har inrättat, trossamfundsråd eller andra former av strukturerad kontaktyta till trossamfund. Under seminariet delade olika aktörer med sig av erfarenheter, utmaningar och möjligheter i arbetet med trossamfunden. Medverkande var kommunpolis i Boden/Luleå Stefan Ström, kommunstyrelsens ordförande i Västerås stad Anders Teljebeck, senior rådgivare på Centrum för våldsbejakande extremism (CVE) Marcus Hjelm och utvecklingsledare på avdelningen för social hållbarhet i Uppsala Gro Hansen. Seminariet modererades av myndighetsdirektör Åke Göransson.

Företrädare för myndigheten deltog också i ett seminarium anordnat av Studieförbundet Bilda och Equmeniakyrkan. Myndigheten arrangerade också en välbesökt mötesplats i form av ett mingel för särskilt inbjudna för att samtala och informera om pågående arbeten och aktuella frågeställningar.

Järvaveckan

Under Järvaveckan anordnade Myndigheten för stöd till trossamfund två seminarier. Det första seminariet ägde rum fredagen den 14 juni och hade titeln *Skapar religion segregation?* Under seminariet behandlades olika perspektiv på religionens och trossamfundens roll och påverkan i frågan om integration och etablering av nyanlända i samhället. Inbjudna gäster var Broula Barnouhro Oussi med erfarenhet från kommunala satsningar i Södertälje, Anna Hjelm som arbetar inom Svenska kyrkan med projektet ”En värld av grannar” och Roger Ekenstedt som arbetar som dialogpolis.

Samma dag anordnade myndigheten ett samtal om den negativa religionsfriheten under rubriken *Slippa religion – en mänsklig rättighet?* Under seminariet diskuterades vilka fenomen som omfattas av religionsfriheten. Kan man kräva att få slippa höra kyrkklockor och böneutrop? Är det en kränkning att behöva se någon bära ett kors på arbetsplatsen? Medverkade gjorde Elena Namli professor i etik vid Uppsala universitet, Ulf Gustavsson förbundssekreterare för Humanisterna och Haider Ibrahim ordförande i Islamiska shiaförbunden i Sverige.

BRÅ:s konferens: Råd för framtiden

Vid Brå:s konferens Råd för framtiden den 3-4 april i Göteborg träffades ca 600 brottsförebyggare i landet för att få praktisk kunskap i vardagen. Myndigheten för stöd till trossamfund deltog även 2019, i enlighet med BRÅ:s önskemål med utställning, monter och personal på årskonferensen. Konferensen ger ett tillfälle att sprida kunskap om trossamfund, ge råd, visa myndighetens publikationer samt knyta kontakter med aktörer som söker samverkan med trossamfund eller söker kunskap om dem. Myndigheten för stöd till trossamfunds kunskap och resurser är i detta sammanhang starkt efterfrågade och montern var välbesökt.

Forskningssamverkan med Uppsala universitet

Hösten 2019 påbörjade myndigheten ett samarbetsprojekt med Centrum för forskning om religion och samhälle (CRS) på Uppsala universitet. Syftet med projektet, som pågår fram till hösten 2020, är titta närmare på frågor som rör ledarskap och inflytande för kvinnor i trossamfund i Sverige. Pilotstudien kommer bland annat att undersöka vilka behov av nätverk, kompetens och resurser som kvinnor uttrycker för att kunna utöva inflytande och ledarskap i trossamfund samt vilka hinder för delaktighet och inflytande som man identifierar. Huvudansvarig forskare för pilotstudien och projektledare är Mia Lövheim, professor i religionssociologi vid Teologiska institutionen, Uppsala universitet. I studien kommer forskarna att intervjua kvinnor som deltagit i myndighetens ledarskapsprogram för kvinnor (”Delaktig, stark och synlig”) under åren 2016-2019. Dessa intervjuer genomförs av forskaren Maria Klingenberg, som ansvarar för enkätanalys samt genomförande och analys av intervjuerna. Projektet möjliggörs av särskilda medel från Uppsala universitet avsett för att främja samverkan mellan akademi och samhälle.

Interreligiös dialog och kreativitet

Som en fortsättning på arbetet att utöka interreligiösa dialogplatser för kvinnor genomfördes även en heldag av interreligiös dialog och konst med 24 kvinnor. Dialogövningar sammanvävdes med kreativa uttryckssätt – detta med syfte att stärka deltagarnas interreligiösa förståelse, systerskap och kritiska tänkande. Enligt vår kännedom har detta koncept aldrig förut använts i Sverige, vilket kan ha varit anledningen varför många kvinnor, som inte tidigare deltagit i interreligiösa dialoger, anmälde sig. Deltagarnas starka önskemål att fortsätta kontakten med varandra efter projektets slut tyder på att även enskilda insatser för interreligiöst relationsskapande kan ge långsiktiga effekter.

Könsuppdelning

	Kvinnor	Män
EU-valambassadörer	30	23
Deltagare valworkshop	1 185	988
Deltagare dialogdag	24	0
Deltagare *Scriptural reasoning*	28	0

Deltagande i organiserade grupper

Myndigheten har också ingått i ett antal organiserade grupper:

- Direktören har varit ledamot i Regeringens råd för kontakt med trossamfunden.
- Direktören har varit ledamot i styrelsen för Stiftelsen Sveriges Nationaldag.
- Direktören har ingått i nätverket för bidragsgivande myndigheter.
- Direktören har ingått i nätverket för små myndigheter.
- Direktören har ingått i myndighetsnätverket kring politiken för det civila samhället.
- Direktören har ingått i Arbetsgivarverkets arbetsgivarkollegium.
- Direktören har ingått i styrgruppen för det nordiska nätverket kring kyrkorätt i Norden.
- Direktören har varit ledamot av Sveriges Kyrkogårds- och Krematorieförbunds centralstyrelse.
- Handläggaren för religiösa minoriteter ingår i Östergötlands länsstyrelses myndighetsnätverk för att motverka tvångsäktenskap.
- Handläggare för statsbidrag ingår i Statistiska centralbyråns referensgrupp i projektet om att ta fram statistik om det civila samhället.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Nationell interreligiös katastrofgrupp
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i MSB:s Samrådsgrupp med trossamfunden.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Center mot våldsbejakande extremisms myndighetsnätverk.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor ingår i Migrationsverkets samrådsgrupp för trossamfund.
- Handläggaren för krisberedskapsfrågor samt en av handläggarna för religiösa minoriteter ingår i nätverket Nordic Safe Cities network.

II:7 Jämställdhets-, mångfalds-, barn- och internationellt perspektiv

I *Förordning med instruktion för Myndigheten för stöd till trossamfund* (SFS 2017:104), 2§, skall myndigheten *i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds-, och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete*.

I propositionen Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m., prop 1998/99:124 anger regeringen flera motiv för att staten skall stödja trossamfund: Trossamfund är generellt sett samhällsnyttiga organisationer som medverkar i den ständigt pågående normbildningsprocessen och denna process är nödvändig för att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på. Vidare framhålls att enligt regeringsformen är det en uppgift för det allmänna att främja bl.a. religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget samfundsliv. Skälen för regeringens bedömning utvecklas vidare på sidorna 60–61 i propositionen.

Myndighetens speciella område är naturligtvis respekt och tolerans där religiös mångfald tillvaratas. I samma utredning (Staten och trossamfunden – stöd, medverkan inom totalförsvaret, m.m., prop 1998/99:124) som ligger till grund för bidragssystemet konstateras på sidan 61 att ”alla trossamfund i Sverige vid sidan av Svenska kyrkan får betraktas som religiösa minoriteter eftersom inte något av dessa samfund betjänar mer än två procent av Sveriges befolkning och att de tillsammans inte betjänar mycket mer än tio procent av befolkningen.”

Myndigheten har under år 2019 fördelat bidrag till 66 trossamfund som på olika sätt är representerade i myndighetens arbete. I *Rådet för samråd* finns en representant, samt en personlig ersättare, för alla trossamfund, utom representationen från de buddhistiska trossamfunden. Särskilda regler gäller för Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd som i sin konstruktion är något annorlunda än de andra två samarbetsråden. De 22 buddhistiska trossamfunden representeras därför av 2 representanter. Till detta råd har även myndighetschefen möjlighet att bjuda in företrädande representanter från trossamfund som ej är statsbidragsberättigade. Vid årets möten har representant från, förutom Svenska kyrkan, hinduiska trossamfunden, Bahai, samt sikhismen inbjudits.

Denna bredd är unik och dessa möten ger grund för förståelse och respekt för den religiösa mångfalden. I flera sammanhang, särskilt bland nyetablerade trossamfund, sammanfaller den religiösa mångfalden även med etnisk, kulturell och språklig mångfald. Myndighetens arbetsstruktur i denna relation är alltså i sig i linje med målen i instruktionen.

Jämställdheten mellan kvinnor och män som under senare år särskilt uppmärksammats i den svenska debatten har i flera trossamfund en speciell dimension. Rollen mellan kvinnor och män definieras och tolkas i tusenåriga heliga skrifter. Frågorna är aktuella i dagens trossamfund och en strävan efter respekt mellan könen är framträdande.

De ovan nämnda perspektiven framhålls i förordningen och är bland annat grund för dialoger mellan myndigheten och bidragsmottagande trossamfund också vid besök eller gemensamma möten.

Scriptural Reasoning för kvinnor

Det finns ett behov av interreligiösa mötesplatser riktade till enbart kvinnor. Sedan hösten 2018 har myndigheten ett pågående samarbete med Centrum för religionsdialog (Stockholms stift/Svenska kyrkan) och Studieförbundet Ibn Rush med syfte att skapa en interreligiös dialogplattform för kvinnor. Såväl under vår- som höstterminen anordnades studiecirklar där sammanlagt 28 kvinnor samlades vid fem tillfällen per termin. Lärandet skedde främst genom den interreligiösa metoden *Scriptural reasoning*, men kompletterades även med olika dialogövningar samt med studiebesök till kyrka, moské och judiska muséet. Dessutom genomförde myndigheten två workshops på Interreligiösa centret i Göteborg med syfte att lära ut denna metod.

Som nämnts i förra årsredovisningen är *Scriptural reasoning* en texttolkningstradition som utvecklades under 1990-talet i den engelska universitetsmiljön. Pionjärerna av denna metod insåg snart potentialen detta verktyg kan ha för interreligiösa samtal och förståelse, varför det har spridits över hela världen. Idag finns det alltmer forskning och publikationer kring *Scriptural reasoning* och metoden förespråkas av ett antal universitet, skolor, institut och andra aktörer. I studiecirkeln diskuterades aktuella frågor med utgångspunkt i de olika texterna. Detta möjliggör möten där deltagarna kan stärka varandra och forma ett gränsöverskridande systerskap i syfte att bryta ner fördomar samt skapa förståelse för varandras olikheter. I denna process stärks inte bara samhörigheten, kunskapen och respekten över religionsgränser, utan även ens egen identitet. I en alltmer segregerad storstad som Stockholm kan dessa trygga möten mellan kvinnor med olika erfarenheter och bakgrunder bidra till ett mer inkluderande samhälle.

Myndighetens studieresa till Köpenhamn: Hur arbetar Danmark med frågor som rör minoriteter, integration och religion?

Frågor som rör invandring, integration och minoriteter skapar som bekant inte bara debatt i Sverige utan i flera av våra nordiska grannländer. Inte sällan kan man se likheter mellan dessa diskussioner – men det finns också skillnader. När det handlar om utvecklingen i Danmark de senaste åren framstår olikheterna mot Sverige som allt större. Men ser hur danskarna själva på utvecklingen? Under tre dagar besökte myndigheten Köpenhamn och träffade företrädare för myndigheter och civilsamhälle för att borra djupare i detta.

Resan inleddes med ett besök på Rikshospitalet i Köpenhamn. Här träffade kansliet företrädare för en grupp inom den andliga vården inom sjukvården som särskilt fokus på patienter men annan bakgrund än den lutherska kyrkan. Detta så kallade etniska resursteam arbetar med volontärgrupper för att ge omsorg och stöd till patienter, personal och närstående. Utöver detta fungerar man också som en brobyggare och problemlösare i frågor som rör etniska minoriteter inom den danska sjukvården.

Kansliet besökte också den stora synagogan i Köpenhamn där frågan rörande säkerheten för den judiska gruppen belystes. I dagsläget vaktas den danska synagogan inte bara av murar, skyddsglas och ett mycket tekniskt avancerat övervakningssystem – utan också av tungt beväpnad dansk militär. Besöket i den judiska församlingen gav också utrymme till kansliet att få lära sig mer om de danska judarnas historia och den fascinerade ”Jødeaktionen” 1943 där 7 000 danska judar kunde räddas undan nazistregimen.

Inte långt ifrån synagogan ligger slottet Christiansborg, som huserar det danska parlamentet (folketinget). Här fick kansliet möjlighet att träffa folkvalda från olika partier för att höra olika perspektiv på aktuella frågor – och särskilt berördes frågor om integration och religion. Bland annat berättade socialdemokraten Daniel Toft Jakobsen om ett tvärpolitiskt initiativ för tros-och religionsfrihet som han är involverad i. Daniel Toft Jakobsen har suttit i Folketinget sedan 2015 och ser med viss oro på utvecklingen gällande situationen för religiösa minoriteter i Danmark: ”Når det religiøse bliver en forudsætning for det nationale, er mindretallene det første offer”.

Under resan besökte kansliet också de danska kyrkorna samarbetsorgan, Danske Kirkers Råd. Hur fungerar detta samarbete och vilka frågor engagerar den samlade danska kristenheten idag? Detta var frågor som lyftes under besöket. Utöver den danska statskyrkan, Folkekirken, så involveras i detta samarbete den Romersk-Katolska kyrkan, frikyrkorna samt en rad mindre kyrkosamfund och församlingar som betjänar personer med migrationsbakgrund (koptisk-ortodoxa, serbisk-ortodoxa, med flera).

Danmark saknar ett statligt stöd till trossamfund men har sedan några en offentligt organiserat samverkans- och rådgivningsorgan för integration, kallat Rådet för etniska minoriteter, Kansliet besökte REM:s kansli för att lyssna in vilka frågor som finns på deras agenda och hur man ser på de senaste årens integrationspolitiska debatter i Danmark. En sammanfattning av rådets rekommendationer finns samlade i *Rådets visions katalog för en vellykket integration*, som finns att läsa på nätet.

Moderna beredskapsjobb

En liten myndighet som SST har inte stor möjlighet att ta emot någon för praktik i staten. Myndigheten har varken fysiska resurser (plats) eller möjlighet till handledning. Under år 2018 gjordes trots det ett försök, vilket tyvärr föll på det regelverk Arbetsförmedlingen tillämpade. Under år 2019 kunde något sådant försök inte genomföras.

II:8 Utredningar och publikationer

Under år 2019 har myndigheten utkommit med två längre publikationer samt ytterligare en volym som är en översättning av skriftseriens del nr 8. Inom uppdraget inför Europavalet utkom också ett antal material för tillämpning och distribution gällande det kommande valet om vilket mer står att läsa under II:9 nedan.

Myndighetens skriftserie del 8 – Sveriges religiösa landskap – samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet

Inom ramen för uppdraget att vara ett expertorgan i religion- och trossamfundsfrågor har myndigheten sedan 2012 producerat en skriftserie på olika teman – framförallt med fokus på olika trossamfundsgrupper. Under 2018-2019 valde myndigheten att ta fram en rapport som tittade på den religiösa kartan i Sverige utifrån ett makroperspektiv. Med utgångspunkt i enkätdata från SOM-institutet analyserar rapporten *Sveriges religiösa landskap – samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet* den religiösa mångfalden i samhället genom att dels titta på religiös praktik och tro, dels vilka tillhörigheter som finns i Sverige. Vidare undersöker rapporten hur de olika religiösa grupperna i Sverige skiljer sig åt ifråga om genus, ålder, utbildning och inkomst. I ett avslutande kapitel analyseras sambandet mellan religion och tillit/samhörighet. Rapporten är skriven av sociologen Erika Willander verksam vid Uppsala universitet och lanserades i mars 2019 vid ett seminarium där David Thurfjell (Södertörns högskola), Anna Lindman (SVT) samt Bilan Osman (Stiftelsen Expo) medverkade. Rapporten presenterades också i anslutning ett välbesökt forskarsymposium på Uppsala universitet i april 2019.

The Religious Landscape of Sweden – Affinity, Affiliation and Diversity in the 21st Century

I slutet av året utkom en engelsk översättning av publikationen *Sveriges religiösa landskap – samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet*. Översättningen lanserades den 27 november i Stockholm där en panel bestående av författaren Erika Willander, socialantropologen Brian Palmer samt historikern Lars Trägårdh samtalade om religionens plats i Sverige med utgångspunkt i rapporten.

Myndighetens årsbok 2019

Sedan många år tillbaka ger myndigheten ut en mer lättläst och publiktillvänd årsbok, som komplement till den formella årsredovisningen. Årsboken är tänkt att dels berätta om den verksamhet som myndigheten utför – dels att lite mer allmänt spegla intressanta fenomen och förändringar i fältet religion/trossamfund i Sverige. 2019 gavs årsboken titeln ”Religioner i rörelse” vilket är tänkt att följa med under de kommande åren. Titeln anspelar dels på religionernas föränderliga verklighet, dels på trossamfunden som en del av folkrörelse-Sverige. Bland de längre bidragen i årsbok 2019 fanns en artikel om den serbiska-ortodoxa kyrkan som har funnits i Sverige i snart 50 år. Vidare fanns en text om de juridiska utmaningar som dyker upp när Sverige går mot ett alltmer mångreligiöst samhälle där flera namnkunniga jurister gav sin syn på frågor om böneutrop, huvudduk på arbetet eller vägran att utföra vissa arbetsuppgifter. I Årsboken fanns som vanligt också statistik över de bidrag som myndigheten fördelar samt statistik över trossamfundens medlemmar och besökare. Årsboken trycktes i 4 000 exemplar.

II:9 SST:s regeringsuppdrag

I Regleringsbrev Ku2018/02288/D, Ku2019/00244/ ges uppdrag att stimulera trossamfundens arbete med *Informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet 2019*. Vidare i Regeringsbeslut 2019-06-19, A2019/01200/MRB, *Uppdrag att höja kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar*, tilldelades myndigheten ett nytt uppdrag.

Europaparlamentsvalet 2019

Genom regleringsbrev för budgetåret 2019 fick Myndigheten för stöd till trossamfund i uppdrag av regeringen att stimulera trossamfundens arbete med informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet 2019. Uppdraget innebar att informera om rösträttens betydelse samt det praktiska röstningsförfarandet. Grundat på positiva erfarenheter av arbetet med valambassadörer inför de allmänna valen 2018, bestämde myndigheten att använda samma koncept även i detta uppdrag, dock mer storskaligt än året innan. För detta valde myndigheten att samarbeta med studieförbunden Ibn Rushd, Sensus och Bilda. Ett undervisningsmaterial med handbok samt powerpoint-presentationer på sju språk togs fram som underlag till en interaktiv workshop. Fram tills EU-valet den 26 maj genomförde 53 valambassadörer (30 kvinnor, 23 män) 111 EU-workshops. Dessa hölls på 13 olika språk och hade 2 173 deltagare. Workshops ägde rum på olika platser i Stockholms kommun, Södertälje, Östersund, Lund, Norrköping, Boliden, Linköping, Jönköping, Göteborg, Tullinge, Nyköping, Umeå, Vallentuna, Falköping, Sundsvall, Karlskoga, Huddinge, Upplands Väsby, Västerås, Mjölby, Motala, Märsta, Tyresö, Örebro, Tumba, Malmö och Lerbo.

Utöver arbetet med valambassadörerna gav myndigheten även ut en valfolder. Denna informerade bland annat om EU:s mandat och struktur, rösträttens betydelse samt det praktiska röstningsförfarandet. Förutom information gav broschyren även inspiration till att rösta, detta i form av uttalanden av olika religiösa företrädare i Sverige.

Enligt Europaparlamentet ökade valdeltagandet för fjärde valet i rad i Sverige, till 55,27 %. Det exakta antalet personer som påverkades av just myndighetens satsning går dock inte att uppskatta. Det rapporterades om projektet i SVT, tidningen Sändaren (upplaga 6 200 exemplar), Kyrkans Tidning (23 300 ex.), Västerbottens-kuriren (28 400 ex.), Dagen (15 700 ex.), Kupolen (3 000 ex.) samt Ibn rushds hemsida och sociala medier. Valfoldern (6 000 ex.) delades ut personligen, men spreds även via myndigheten till trossamfunden. På olika sammanträden informerade myndighetens personal om satsningen samt uppmanade de närvarande att i sin tur sprida information kring valen. Tack vare spill-over effekten, den mediala rapporteringen samt utdelandet av valfoldern, kan vi således dra slutsatsen att ännu fler personer berörts än de som registrerades i statistiken.

Regeringsuppdrag att höja kunskap om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar

Under året har myndigheten fått ett regeringsuppdrag om att höja kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar samt aktörers utsatthet för islamofobi och hatbrott. I uppdraget ingår att på alla nivåer stärka relationerna mellan muslimska församlingar, muslimska organisationer, kommuner och berörda myndigheter, samt att tillämpa ett jämställdhetsperspektiv.

Myndigheten har delat in arbetet i två faser där den första fasen innebär en omfattande inventering av muslimska församlingar i landet, inklusive de muslimska församlingar som inte tillhör ett av de sju muslimska riksförbunden. Inventeringen görs eftersom det hittills saknats underlag för antalet föreningar som inte ingår i någon av de sju statsbidragsberättigade riksorganisationerna, samt att det då i många fall saknats kontakt med dessa föreningar.

Under den andra fasen gör myndigheten tillsammans med personal från utvalda kommuner och Polisen besök i moskéer och muslimska församlingar för att på plats arbeta med omvärldsanalyser, riskanalyser och säkerhetshöjande åtgärder. Till hjälp för moskéerna och församlingarna tar myndigheten fram material för säkerhetsanalyser, rutiner och kontinuerligt arbete med säkerhetsfrågor för styrelserna. På nationell nivå genomför myndigheten också utbildningsinsatser för representanter för de sju muslimska riksförbunden tillsammans med samverkanspartners. Myndigheten för även samtal med Brå som arbetar med regeringsuppdraget att göra en fördjupad studie om islamofobiska hatbrott.

II:10 Kurser, utbildningar och kompetensutveckling

Nedan redovisas två av de specialkurser som myndigheten anordnade under år 2019. Förutom dessa finns under II:6 samt II:7 redovisat vilka andra kurser som har arrangerats. Specifik utbildning relaterade till säkerhetshöjande satsningar redovisas separat under II:4. Också vid de träffar för *Rådet för samråd* som ordnas två gånger per år ges utbildning kring ämnen relevanta för trossamfundens delaktighet och religionsfrihet inom vårt civilsamhälle. Kompetensutveckling för församlingar och grupper runt om i landet organiseras också ofta som del av lokala besök.

Satsning för ledarskap för kvinnor i trossamfund: Delaktig, stark och synlig.

Under 2019 beslutade myndigheten att fortsätta ledarskap- och mentorskapssatsningen för kvinnor i inom trossamfunden kallat *Delaktig, stark och synlig*. Programmet DSS (som också arrangerats 2016, 2017 och 2018) består av två komponenter: en gemensam fortbildning inom ledarskap samt en mentorskapsdel. I ledarskapsdelen träffas alla deltagare gemensamt under sammanlagt sex heldagar för att få fortbildning i ledarskap, organisationsutveckling och mänskliga rättigheter. Träffarna sker på helger. Mellan varje kursträff träffas deltagarna i grupper om två personer (s.k. ”mentorpar”) som arbetar med olika frågor. Vilka frågor paren väljer att jobba med utgår dels från egna önskemål – men också i form av mindre uppdrag som formuleras på kursträffarna.

I december 2019 drog myndigheten igång den fjärde omgången av DSS. Projektet löper fram till mars 2020 och trettio kvinnor från fjorton olika trossamfund och organisationer är anmälda som deltagare. Förutom den kompetensutveckling och inspiration kring olika frågor (ledarskap, organisation, kommunikation, mänskliga rättigheter och jämställdhet) ges deltagarna i programmet möjlighet att bygga nätverk med kvinnor från andra trossamfund och utbyta värdefulla erfarenheter.

Utöver detta samlades deltagare från föregående års DSS-program (2016, 2017 och 2018) till en återträff i september 2019. Tanken med återträffen var att låta de som varit med tidigare få fortsätta träffas, nätverka och utbyta erfarenheter. Myndigheten bjöd också in några talare som bedömdes intressanta och relevanta att lyssna på. Bland annat talade Eva Nikell från Diskrimineringsombudsmannen om föreläsning om kvinnors makt och rättigheter genom tiderna. Vidare anordnades en workshop på temat ”Från ord till handling i praktiskt jämlikhetsarbete” samt en övning i interreligiösa metoden Scriptural reasoning på temat ”Kvinnor som förändrat – kvinnligt ledarskap i olika trosuppfattningar”.

Kompetensutvecklingskurs för ledare inom Eritreanska ortodoxa kyrkan

Under vintern 2019 valde myndigheten att anordna en särskild riktad kurs för ledare inom den Eritreanska ortodoxa kyrkan i Sverige. Anledning till denna särskilda satsning var att myndigheten såg ett särskilt behov hos just denna grupp – som växt väldigt mycket de senaste åren på grund av flyktinginvandring. Under två helger anordnades en kompetensutveckling med inriktning dels på samhällskunskap (institutioner, demokrati, etc.), dels på ledarskapsutveckling. I kursen medverkade förutom myndighetens egen personal också Sensus studieförbund. Även en särskilt inbjuden gäst från *Transkulturellt centrum* som arbetar på uppdrag av Region Stockholm

medverkade. Transkulturellt centrum är en resurs som erbjuder stöd för att främja hälsa och förebygga ohälsa inom olika migrantgrupper. Sammanlagt 25 deltagare (präster, diakoner, styrelsemedlemmar) från 15 olika eritreansk-ortodoxa församlingar deltog i kursen.

II:11 Fördelning av bidragen

Riksdagen har beslutat om ett anslag för stöd till trossamfunden på 81 919 000 kr. Detta framgår även av regeringens regleringsbrev beslutat 2018-12-20 (Ku2018/02248/LS (delvis)). Regeringen har beslutat att 3 673 000 kr av anslaget ska disponeras av Skatteverket för motsvarande statens kostnader för att finansiera hjälpen med uppbörd av avgift inom de statsbidragsberättigade trossamfund där avgiften är aktuell (Ku2018/02288/D), (Ku2019/00244/D).

Myndigheten har under året berörts av 8 regleringsbrev:

Ställt till	Datum	Dnr	Speciellt gällande
Myndigheten för stöd till trossamfund	2018-12-20	Ku2018/02248/LS (delvis)	Regleringsbrev för budgetår 2019 avseende Myndigheten för stöd till trossamfund
Myndigheten för stöd till trossamfund	2019-02-14	Ku2018/02288/D Ku2019/00244/D	Regleringsbrev för budgetår 2019 avseende Myndigheten för stöd till trossamfund
Kammarkollegiet	2019-03-14	Ku2019/00570/D	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati
Kammarkollegiet	2019-05-09	Ku2019/01018/MD	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati
Skatteverket	2019-06-27	Ku2019/00806/CSM Ku2019/01305/LS (delvis)	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati
Kammarkollegiet	2019-09-12	Ku2019/01585/MD	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati
Kammarkollegiet	2019-09-26	Ku2019/01658/MD	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati
Kammarkollegiet	2019-10-31	Ku2019/01815/MD	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati
Kammarkollegiet	2020-02-13	Ku2020/00206/MD	Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati

Fördelning av bidrag för år 2019

Organisationsbidrag	**Kronor**
Organisationsbidrag	59 269 000
Avgår för uppbördshjälp	3 673 000
Summa att fördela	*55 596 000*
Verksamhetsbidrag	
Teologisk utbildning	900 000
Andlig vård	10 000 000
Summa att fördela	*10 900 000*
Projektbidrag	
Lokalbidrag	10 000 000
Etableringsbidrag	1 500 000
Särskilt utbildningsbidrag	250 000
Summa att fördela	*11 750 000*
Totalt att fördela*	**81 919 000**

Ovanstående fördelning beslutades 2019-01-03 för år 2019.
2019-12-10 beslutades om en omfördelning av bidragen så att statsbidraget gällande 9.2 år 2019 till fullo skulle kunna komma trossamfunden till godo. Vid årets slut gällde nedanstående fördelning:

Efter omfördelning:

Organisationsbidrag	**Kronor**
Organisationsbidrag	59 269 000
Avgår för uppbördshjälp	3 673 000
Summa att fördela	*55 596 000*
Verksamhetsbidrag	
Teologisk utbildning	850 000
Andlig vård	10 000 000
Summa att fördela	*10 850 000*
Projektbidrag	
Lokalbidrag	10 480 000
Etableringsbidrag	1 280 000
Särskilt utbildningsbidrag	40 000
Summa att fördela	*11 800 000*
Totalt att fördela*	**81 919 000**

*Innan avdrag om 3 673 000 gjorts för uppbördshjälp

Fördelning av utbetalda bidrag

Under året har följande medel **utbetalats**:

Organisationsbidrag	Verksamhetsbidrag	Projektbidrag
55 596 016 kr	10 825 565 kr	11 791 370 kr

Beställningsbemyndigande

I Regleringsbrev 2018-12-20 (Ku2018/02248/LS (delvis)
finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2. ges beställningsbemyndigande:

Anslag/ap	2019 Bemyndigande	2020 Infriade åtaganden	2021 Infriade åtaganden	2022 Infriade åtaganden	Slutår
9:2 Stöd till trossamfund	tkr	tkr	tkr		
ap.1	46 000	23 000	23 000		2021

Utestående åtaganden redovisas vid vart och ett av de berörda projektbidragsredovisningarna samt i figuren nedan.

	Utestående åtaganden 2019-12-31
Projektbidragstyp	**Kronor**
Lokalbidrag	
Byggnation	5 327 438
Anpass. f pers m funkt.neds	2 138 397
Etableringsbidrag	300 000
Särskilt utbildningsbidrag	0
Utestående för 2020	*7 172 335*
Utestående för 2021	*593 500*
Totalt utestående	***7 765 835***

Medel för säkerhetshöjande åtgärder samt vissa vakter

Enligt regeringsbeslut 2017 skulle detta bidrag från år 2018 också kunna sökas av andra organisationer i civilsamhället, förutom de statsbidragsberättigade trossamfunden.

Enligt SFS 2018:1534, Förordning om ändring i förordningen (1999:74) om statsbidrag till trossamfund, skulle Myndigheten för stöd till trossamfund fortsätta att administrera de ansökningar gällande bidrag som myndigheten mottagit innan 1 oktober 2018, detta enligt lydelsen: ”Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ansökningar om statsbidrag som lämnats in före ikraftträdan-

det. Handläggningen av dessa ansökningar ska slutföras av Myndigheten för stöd till trossamfund." Utifrån detta handlades därför de åtaganden gällande säkerhetshöjande medel beslutade vid myndigheten från tidigare år och slutfördes under 2019.

Eftersom beslut gällande dessa bidrag under tidigare år tagits av myndigheten, samt att utbetalda medel gällande år 2019 inte kommer att redovisas av den myndighet som förvaltar medlen, görs under II:11:3:1 nedan en tilläggsredovisning som ej ingår i Myndigheten för stöd till trossamfunds budget utan redogör för ovanstående disponerade medel. Av de medel som Kammarkollegiet reserverat har nedanstående belopp förbrukats:

Medel som utbetalts men ej ingått i myndighetens budget år 2019	
Medel utbetalda till bidrag för säkerhetshöjande åtgärder samt vissa vakter år 2019:	681 737 kr

II:11:1 Organisationsbidrag

Totalt fanns anslag på 55 596 000 kr att fördela efter avdrag för äskandet från Skatteverket: 3 673 000 kr för statens kostnader för hjälpen med uppbörd av medlemsavgifter samt omfördelning. Bidrag utbetalat som organisationsbidrag från SST var: 55 596 016 kr.

Från och med år 2017 tillämpas en ny schablon för fördelning. Denna gör att den förskjutning orsakad av statistik från tidigare år, i relation till tidigare års bidragssumma, inte längre påverkas utan varje trossamfunds bidragsgrundande person får precis lika mycket per person. Under år 2019 var denna summa 70,16 kr. Från och med år 2017 behandlas också organisationsbidraget till de nordiska kyrkorna på samma sätt och med samma tillämpningsmodell som övriga trossamfund som får del av bidraget.

I nedanstående tabell över utbetalda bidrag har beloppet minskats med statens kostnader för uppbörden av medlemsavgift för de trossamfund som får statens hjälp med detta. För att en statistiskt korrekt siffra ska kunna redovisas finns också från år 2017 det belopp myndigheten har överfört per berört trossamfund från det beslutade organisationsbidraget till Skatteverket för uppbördshjälpen. Detta redovisas i separat kolumn. De trossamfund som har avgiftshjälp erlägger 21 kr per betalningsskyldig och år för denna tjänst som administreras av Skatteverket.

Tabell över *via myndigheten* ***utbetalat organisationsbidrag*** finns i bilagan sist i redovisningen.

Av myndigheten beslutad fördelning av organisationsbidrag

Trossamfund	**Summa bidrag utan upp-bördshjälp**	**+ upp-börds hjälp**	Summa bidrag utan upp-bördshjälp	+ uppbörds hjälp	Summa bidrag utan upp-bördshjälp	+ upp-börds hjälp
Anges i kronor	**År 2019**	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
Alevitiska Riksförbun.	305 497		319 505		299 777	
Anglikanska kyrkan	220 317		182 775		245 057	
ELM-Bibeltrogna vänner*	-		-		-	
Danska kyrkan	34 300		49 000		70 000	
Equmeniakyrkan	7 875 028	369 894	8 323 893	375 291	8 611 593	373 128
Estniska Ev-luth kyrkan	302 480		316 763		320 878	
Ev Fosterlands-Stift.	2 349 116		2 580 715		2 819 161	
Evangeliska Frikyrkan	3 473 365	88 620	3 480 571	86 919	3 499 231	86 646
Frälsningsarmén	561 939	25 200	609 271	25 662	688 065	26 292
ISR						
- FIFS	2 212 659	136 668	2 057 213	104 244	1 592 014	72 030
- IFBS	539 848		518 660		513 934	
- IKUS	1 141 178	129 927	1 094 039	122 892	1 037 051	110 985
- SMF	2 735 921	80 703	2 436 744	75 852	2 354 692	138 441
- SIF	1 733 280		1 436 261		1 042 531	
- ISS	2 246 734	81 333	2 079 113	123 258	2 225 544	
- BIS	696 542	257 418	560 953	226 527	715 750	193 809
Isländska kyrkan	34 300		49 000		70 000	
Judiska Centralrådet	580 263		584 599		593 831	

Trossamfund	**Summa bidrag utan upp-bördshjälp**	**+ upp-börds hjälp**	Summa bidrag utan upp-bördshjälp	+ uppbörds hjälp	Summa bidrag utan upp-bördshjälp	+ upp-börds hjälp
Anges i kronor	**År 2019**	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
Lettiska Ev-luth kyrkan	93 249		90 614		98 668	
Mandeiska Sab. Samf.	582 157		540 593		499 199	
Norska kyrkan	152 187		147 837		210 000	
OÖKER						
- Antiokiska Grek-ort	108 896		52 513		71 958	
- Armenisk ap kyrkan	322 758		310 296		315 227	
- Bulgarisk ort kyrkan	56 132		59 472		57 223	
- Eritreanska ort kyrk	877 691		604 775		456 782	
- Etiopisk ort kyrkan	361 349		302 282		220 308	
- Finska ort kyrkan	45 747		51 360		73 371	
- Grekisk ort kyrkan	1 579 479		1 565 891		1 716 689	
- Koptisk ort kyrkan	472 419		333 916		222 097	
- Makedonisk ort kyrk.	475 577		477 816		483 606	
- Rumänska ort kyrkan	553 951		498 554		492 761	
- Ryska ort kyrkan	235 052		238 311		247 489	
- Ryska ort Moskva pat	189 936		102 544		146 491	
- Serbisk ort kyrkan	1 673 009		1 654 467		1 584 790	
- Svenska ort prosteriet	152 187		150 649		151 355	
- Syrisk ort patr ställför	1 221 624	291 690	1 208 690	270 102	1 234 348	265 251
- Syrisk ort ärkestiftet	1 902 815	93 723	1 776 453	90 174	1 703 815	86 835
- Österns ass kyrka	572 264		552 825		529 241	
Pingströrelsen	7 769 420	175 266	7 860 492	163 338	7 487 010	153 615
Rom-Katolska kyrkan	6 465 747	1 883 931	6 305 845	1 850 919	6 279 317	1 807 218
Sjundedags Adv.samf	259 610		259 330		251 924	
Sv Alliansmissionen	1 362 972	53 865	1 386 672	52 542	1 399 587	52 017
Sv Buddh. Samarb. råd	717 996		636 550		565 148	
Ungerska Prot kyrkan	349 025	4 746	348 797	4 662	354 576	4 641
Totalt¤	**55 596 016**	**3 672 984**	54 196 618	3 572 382	53 552 089	3 370 908

¤ Inklusive närmast avrundningsdecimal till hela kronor. Skatteverket har avrundat sin begäran till regeringen och äskat 3 673 000 kr.
* var statsbidragsberättigat under åren 2017 samt 2018 men på grund av att antalet betjänade fallit under gränsen för rätten till organisationsbidrag har inget sådant bidrag utbetalats under åren 2017-2019.

Antal församlingar inom respektive trossamfund som fått organisationsbidrag

Trossamfund	***Antal församlingar som får bidrag***	***Totalt antal församlingar***	*Antal församlingar som får bidrag*	*Totalt antal församlingar*	*Antal församlingar som får bidrag*	*Totalt antal församlingar*
	År 2019	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
Alevitiska Riksförbundet	7	7	6	6	6	6
Frälsningsarmén	35	84	32	85	32	88
Equmeniakyrkan	57	664	60	685	58	697
Evangeliska Frikyrkan	105	302	93	303	90	307
Pingströrelsen	150	435	150	439	172	440
Sjundedags Adv.samfundet	8	32	8	34	9	35
Svenska Alliansmissionen	19	154	21	161	19	162
ELM-Bibeltrogna Vänner	-	-	-	-	-	-
Ev Fosterlands-Stiftelsen	155	283	153	291	171	297
Estniska ev-lutherska kyrkan	5	5	5	6	6	6
Lettiska ev-lutherska kyrkan	6	6	6	6	6	6
Mandeiska Sab. Samf.	11	12	12	12	13	13
Ungerska Prot kyrkan	1	13	1	13	1	1
Danska kyrkan	1	1	1	1	1	1
Norska kyrkan	2	1	1	1	2	1
Isländska kyrkan	1	1	1	1	1	1
Anglikanska kyrkan	2	2	2	2	2	2
Romersk-Katolska kyrkan	44	44	44	44	44	44
OÖKER						
- Antiokiska Grek-ort	7	8	5	7	10	10
- Bulgarisk ortodoxa kyrkan	2	2	1	2	2	2
- Finska ortodoxa kyrkan	1	1	1	1	1	1
- Grekisk ortodoxa kyrkan	4	9	4	9	4	3
- Makedonisk ortodoxa kyr.	2	2	2	2	2	2
- Rumänska ortodoxa kyrkan	4	4	4	4	3	3
- Ryska ortodoxa kyrkan	1	1	1	1	1	1
- Ryska ort Moskva patr	9	9	9	9	2	2
- Serbisk ortodoxa kyrkan	9	8	3	7	9	8
- Svenska ortodoxa prosteriet	2	2	2	2	2	2
- Armenisk apostoliska kyr.	7	7	7	7	5	5
- Eritreanska ort kyrkan	21	25	13	21	12	21
- Etiopisk ortodoxa kyrkan	5	9	3	6	2	6
- Koptisk ortodoxa kyrkan	9	10	9	9	3	9
- Syrisk ort ärkestiftet	25	25	23	23	23	23
- Syrisk ort patr ställför.	16	21	16	19	16	20
- Österns assyriska kyrka	6	7	6	6	7	6
Judiska Centralrådet	4	4	4	4	4	4
Islamiska Samarbetsrådet						
- BIS	26	26	25	25	23	26
- FIFS	34	51	31	49	32	50

Trossamfund	***Antal församlingar som får bidrag***	***Totalt antal församlingar***	*Antal församlingar som får bidrag*	*Totalt antal församlingar*	*Antal församlingar som får bidrag*	*Totalt antal församlingar*
	År 2019	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
- IKUS	18	28	18	27	18	37
- IFBS	11	11	10	10	8	6
- ISS	35	57	37	53	32	49
- SIF	25	23	20	20	18	22
- SMF	40	45	35	49	38	50
Sv Buddh. Samarbetsråd	19	19	14	23	13	25
Totalt	**951**	**2 460**	899	2 485	922	2 542

Av totalt nästan 2 500 församlingar, fördelat över 66 trossamfund, har drygt 950 fått del av organisationsbidrag. Andelen församlingar som får bidrag varierar mellan trossamfunden. Inom vissa trossamfund får så gott som samtliga församlingar bidrag medan andra trossamfund prioriterar vid fördelningen av bidraget. Inget trossamfund får behålla mer än högst 10 % av sitt organisationsbidrag för administration.

II:11:2 Verksamhetsbidrag

Anslaget för verksamhetsbidrag har fördelats enligt följande efter omfördelning:

Bidrag för teologisk utbildning	850 000 kr
Bidrag till andlig vård inom sjukvården	10 000 000 kr
Summa	**10 850 000 kr**

Bidraget har kunnat utbetalas enligt följande:

Bidrag för teologisk utbildning	850 000 kr
Bidrag till andlig vård inom sjukvården	9 339 615 kr
Verksamhetsutveckling Andlig vård	635 950kr
Summa	**10 825 565 kr**

II:11:2.1 Teologisk utbildning

Myndigheten beslutade att fördela 900 000 kr till bidrag till teologisk utbildning. Från och med höstterminen 2019 fanns ej studentunderlag för undervisning på Prästseminariet i Stockholms katolska stift. Bidrag utbetalades därför endast under årets första hälft till denna utbildningsinstitution. Efter omfördelning fördelades därför 850 000 kr under år 2019. Myndigheten beslutade fördela medel mellan de bidragsberättigade utbildningsinstitutionerna enligt gällande schablon vilket gav följande fördelning för år 2019:

Teologisk institution	***Summa bidrag (kronor)***	*Summa bidrag (kronor)*	*Summa bidrag (kronor)*
	År 2019	År 2018	År 2017
Johannelunds teologiska högskola	250 000	250 000	250 000
Prästseminariet i Sthlms katolska stift	50 000	100 000	100 000
Enskilda högskolan, Stockholm*	300 000	300 000	300 000
Örebro Teologiska Högskola	250 000	250 000	250 000
Summa	**850 000**	900 000	900 000

*Under tidigare år kallad Teologiska högskolan, Stockholm

II:11:2.2 Andlig vård inom sjukvården

Det totala verksamhetsbidraget som myndigheten hade att fördela till den andliga vården i sjukvården var år 2019 10 000 000 kronor. Huvuddelen av beloppet avser bidrag för tjänster inom den andliga vården i sjukvården. Bidraget riktar sig även till utbildning av medarbetare samt en mindre post för visst samordningsstöd. Beräknad kostnad för utbildning utgör alltid en uppskattning. Varje år budgeteras för att det ska vara möjligt för de medarbetare som är aktuella för att genomgå något utbildningsmoment att göra så. Men hinder kan komma i vägen av olika skäl. Utveckling av nya tjänster eller tillsättning efter en vakans, innefattar även osäkerhetsmoment. Har beslut fattats om nytillsättning av en tjänst innan årsskiftet, avsätts medel för tjänsten i fördelningen av bidragsmedel inför ett nytt år. Men beredningen och tillsättningen av en tjänst tar ibland längre tid än beräknat, varför bidragsmedel inte tas i anspråk helt och fullt under det år som de först reserverades. Detta tillsammans med osäkerheten gällande utbildningsbudgeten, utgör skäl till att den faktiska utbetalningen av bidragsmedel ofta tenderar att bli något lägre i relation till vad som fördelades.

Utbetalade bidrag för andlig vård inom sjukvården

Bidrag *Anges i kronor*	***Summa bidrag*** **År 2019**	*Summa bidrag* År 2018	*Summa bidrag* År 2017
Kristna kyrkornas verksamhet	6 408 615	6 222 265	6 343 920
Muslimsk verksamhet för andlig vård inom sjukvården	2 471 000	2 368 000	1 957 550
Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd	460 000	460 000	538 500
Andlig vård – utbildning/drift	635 950	682 958	495 705
Summa	**9 975 565**	9 733 223	9 335 675

Umeå drabbades sommaren 2019 av en svår olycka i samband med att en grupp fallskärmshoppare flögs upp med ett mindre flygplan. Planet kraschade och samtliga nio personer ombord förolyckades. Rättsmedicinalverket beskriver i en artikel daterad den 30 augusti 2019 arbetet som den rättsmedicinska enheten i Umeå därmed stod som ansvariga för. (www.rmv.se) Om oss – aktuellt). I ett stycke i artikeln lyfts den andliga vården i sjukvården fram. Enhetschef Johanna Loisel berättar: *”Enheten hade ett suveränt samarbete med sjukhuskyrkan som själva hörde av sig till enheten och erbjöd sig att ordna så att anhöriga kunde ta avsked under den första helgen efter att identiteterna var fastställda. Johanna gick noga igenom med kyrkans personal vad som var lämpligt i varje enskilt fall och det var svåra etiska överväganden.”*

Detta utgör ett exempel på situationer då företrädare för den andliga vården i sjukvården kompletterar arbete som vården – eller som i detta fall rättsmedicin – utför. Att personal från den andliga vården efterfrågas i krisartade situationer hör till vardagsarbetet. Det behöver inte vara en omfattande olycka, men katastrofen är lika stor för en enskild familj som drabbas av ett oväntat dödsfall eller svår sjukdom. Att ge stöd i krissituationer är en uppgift som företrädarna för den andliga vården har. Andra exempel är samtalsstöd och själavård, avlastande samtal för personalgrupper, avsked/riter i samband med dödsfall, representation i sjukhusens etikråd, utbildning av personal etc.

Sedan början av 2000-talet har myndigheten haft uppdraget att särskilt stödja utvecklingen av tjänster för andlig vård inom sjukvården för trossamfund som tidigare inte varit representerade vid sjukhusen. Det innebär att det på flera sjukhus i landet idag finns medarbetare inom den andliga vården som företräder olika religioner. Där det inte finns en medarbetare med tjänst på sjukhuset, finns ändå ofta upparbetade kontaktlistor som gör det möjligt att snabbt komma i kontakt med företrädare som har beredskap att kallas in till sjukhuset vid behov. Det är även en tillgång i händelse av större olyckor. Den breddade närvaron ökar möjligheten för patienter, närstående och personal att komma i kontakt med en företrädare för den religion de tillhör eller känner samhörighet med när behovet finns. Detta ligger i linje med den likabehandlingsprincip som finns inom vården. Tillgängligheten av en bred andlig vård inom sjukvården är också ett sätt att främja religionsfriheten.

Myndigheten administrerar bidraget till den andliga vården i sjukvården och ger stöd där så efterfrågas både i utvecklingen av nya tjänster och för att bygga upp strukturer för adekvata utbildningar för medarbetare inom den andliga vården i sjukvården. Några trossamfund/råd har ett

samordnande ansvar för tjänster inom den andliga vården i sjukvården och uppbär ett visst samordningsbidrag. Samordningen innebär främst planering och genomförande av utbildningar för dem med tjänst inom andlig vård och för personer på kontaktlistor, samt för att kunna ha resurser till att kunna bistå i samband med att nya medarbetare rekryteras och introduceras i arbetet.

Tjänster

År 2019 fördelades kostnadsbidrag till 55 tjänster inom den del av den kristna andliga vården, som relaterar till de bidragsberättigade trossamfunden. Fyra tjänster var kopplade till Stockholms katolska stift, sju tjänster relaterade till de bysantinska/orientaliska ortodoxa kyrkorna och resterande 44 till de frikyrkliga trossamfunden. Normal bidragsnivå ligger på cirka 50 000–180 000 kronor, med undantag för några av de frikyrkliga tjänsterna vid landets universitetssjukhus som har högre bidragsnivå utifrån ett prioriteringsbeslut som de frikyrkliga trossamfunden fattat. Då flertalet tjänster har en sysselsättningsgrad på mellan 50–100 % är egeninsatserna från arbetsgivarförsamlingarna betydande och var år 2019 upp mot 18 miljoner kronor.

Den muslimska delen av den andliga vården i sjukvården innefattade år 2019 nio sjukhuskoordinatörer och fyra sjukhusimamer. De sistnämnda på halvtidstjänster och koordinatörerna med sysselsättningsgrad på 25–35 %. En av koordinatörstjänsterna var vakant under våren men kunde återbesättas i samband med höstupptakten. Bidragen täcker en stor del av kostnaden för tjänsterna. Egeninsats ges genom de ideella insatserna som görs av personer från församlingar som finns på särskilda kontaktlistor och i några fall även genom insamlade medel i församlingar. Det av stor vikt att medarbetarna till sin hjälp har ett antal personer på kontaktlistor som kan kallas in vid behov. Genom kontaktlistorna ökar tillgången till resurspersoner som kan tala olika språk, som representerar olika riktningar inom islam och av stödpersoner av olika kön. Där det inte finns särskilda tjänster för den muslimska delen av den andliga vården är kontaktlistorna särskilt betydelsefulla. De ger förhållandevis bra möjlighet att komma i kontakt med lämplig muslimsk företrädare. Projektsatsningen i Borås, som nämndes under resultatredovisningen, visade sig vara ett gott sätt att skapa uppdaterade och stabila kontaktlistor och stärka tillgängligheten av den muslimska andliga vården vid sjukhuset. Under de senaste åren har initiativ tagits tillsammans med ansvariga för den andliga våren i Kriminalvården för att där det är möjligt, gemensamt rekrytera medarbetare för den andliga vården i sjukvården och kriminalvården. Det har inneburit en stärkt möjlighet att tillskapa tjänster med högre sysselsättningsgrad, i ett par fall heltid.

Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd har under år 2019 ansvarat för två koordinatörstjänster på vardera 40 % av heltid. Bidraget som förmedlas täcker större delen av kostnaden för dessa tjänster. Koordinatörerna har i sin tur cirka 120 personer från föreningar i olika delar av landet som står till förfogande för ideella insatser inom den andliga vården. Koordinatörerna har kunnat se att av dessa är det drygt 20 personer som är speciellt aktiva inom den andliga vården och man har riktat sig särskilt till dessa för fördjupade utbildningsinsatser.

Utbildning

Enligt myndighetens förordning kan bidrag även lämnas till utbildning av medarbetare inom den andliga vården i sjukvården. Sjukhusen och regionerna uttrycker också en förväntan om lämplig kompetens och utbildning hos de medarbetare som arbetar med andlig vård inom sjukvården. För den kristna delen finns sedan många år ett utbildningsprogram, som är en avancerad själavårdsutbildning med fokus på sjukvården. Samarbetsrådet för andlig vård inom sjukvården, som

är ett råd gemensamt för Svenska kyrkan, Sveriges frikyrkosamråd, Stockholms katolska stift och med de ortodoxa kyrkorna adjungerade till rådet, ansvarar för utbildningsprogrammet. Under år 2019 deltog 18 medarbetare från de bidragsberättigade trossamfunden i något av de fyra stegen i denna utbildning.

Två utbildningsdagar har hållits för de muslimska medarbetarna inom den andliga vården, liksom ett par lokala utbildningstillfällen för personer på kontaktlistorna. Med stöd av bidragsmedel förmedlade genom myndigheten och genom arbetsgivarförsamlingens egeninsats, möjliggjordes för en av sjukhusimamerna att genomgå en distansutbildning på Markfield Institute of Higher Education (MIHE) i England. Utbildningen slutfördes under sommaren och gav sjukhusimamen ett ”Certificate in Muslim Chaplaincy.” Detta utgör det första steget i det utbildningsprogram som är det förväntade för den som vill arbeta med andlig vård inom olika institutioner i ett flertal länder däribland England, USA och Norge. Ett delsyfte med att möjliggöra för sjukhusimamen att genomgå utbildningen, var att pröva om delar av denna utbildning kan ges i Sverige. Erfarenheterna har varit positiva och ett arbete har påbörjats för att i ett första skede erbjuda tre fortbildningsdagar kring muslimsk själavård med föreläsare från MIHE.

Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd har inbjudit till två utbildningsdagar under året. Som nämndes tidigare har man riktat in sig på cirka 20 personer från koordinatörernas kontaktlistor, som är dem visat särskilt intresse av arbetet och oftast kallas in. Man arbetar också vidare för att utveckla en utbildningsmodell på sikt, för dem som på olika sätt bär ansvar för insatser inom den buddhistiska delen av den andliga vården i sjukvården.

II:11:3 Projektbidrag

Anslaget för projektbidrag fördelades vid årets början enligt följande:

Lokalbidrag	10 000 000 kr
Etableringsbidrag	1 500 000 kr
Särskilt utbildningsbidrag	250 000 kr
Summa	**11 750 000 kr**

Anslaget för projektbidrag omfördelades enligt följande:

Lokalbidrag	10 480 000 kr
Etableringsbidrag	1 280 000 kr
Särskilt utbildningsbidrag	40 000 kr
Summa	**11 800 000 kr***

* I de omfördelade medlen ingår också 50 000 kr tidigare fördelat till Teologisk utbildning (se II:11:2.1 ovan)

Anslaget för projektbidrag har kunnat utbetalas enligt följande:

Lokalbidrag	10 471 370kr
Etableringsbidrag	1 280 000 kr
Särskilt utbildningsbidrag	40 000 kr

Summa	**11 791 370kr**

II:11:3:1 Lokalbidrag

I Regleringsbrev beslutat 2018-12-20 (Ku2018/02248/LS (delvis)) anges den samlade mängden statsbidrag som anslag 9.2 tilldelats för året. Myndigheten lät först fördela 10 miljoner kronor för bidrag till lokaler samt anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning. Efter beslut om omfördelning, vilket redovisas ovan, anslogs 10 480 000 kr för ändamålet. 10 471 370 kr kunde utbetalas till trossamfunden under året.

Av nämnden/rådet beslutad fördelning av lokalbidrag samt bidrag till anpassning av lokaler för personer med funktionsnedsättning

Trossamfund	**Bidrag till lokaler**	**Bidrag till anpassning av lokaler för funktionsnedsatta**	Bidrag till lokaler	Bidrag till anpassning av lokaler för funktionsnedsatta	Bidrag till lokaler	Bidrag till anpassning av lokaler för funktionsnedsatta
Anges i kronor	**År 2019**	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
Bibeltrogna Vänner - ELM	513 000	200 000	500 000			
Equmeniakyrkan	439 161	1 391 289	802 820	892 816	1 184 802	934 551
Ev Fosterlands-Stiftelsen		197 750			14 225	200 000
Evangeliska Frikyrkan		150 500	500 000	477 500	276 800	274 100
Frälsningsarmén						423 750
Gemensamma församling.	819 296	253 400		95 948	64 500	485 524
Judiska centralrådet					670 000	
Mandeiska Sabeiska samf.	1 000 000					
Pingströrelsen	1 352 242	864 221	1 393 647	1 053 880	2 971 596	1 372 000
Romersk-Katolska kyrkan		600 000		200 000	1 091 810	200 000
Svenska Alliansmissionen	300 000		40 000		1 446 000	494 487
Sveriges Buddh. Sam. råd	48 517				651 951	
OÖKER						
Antiokiska Grek ort. Kyrk.		200 000				
Armeniska kyrk						
Grekisk ortodoxa kyrkan						
Koptisk ortodoxa kyrkan			225 000			
Makedoniska ort. kyrkan	225 000		244 634			
Rumänska ortodoxa kyrk.						
Serbisk ortodoxa kyrkan					818 406	128 000
Syrisk ort patr ställför.	1 000 000				174 000	
Syrisk ort. ärkestiftet	298 125	30 000				
Österns assyriska kyrka						
ISR						
BIS				165 000	1 178 500	
FIFS	83 919	160 000			120 300	90 000
IKUS						
ISS			500 000			
SIF						
SMF					2 000 000	
Totalt	**6 079 260**	**4 047 160**	4 206 101	2 885 144	12 662 890	4 602 412

Utbetalning av lokalbidrag

Enligt myndighetens tillämpningsföreskrifter betalades tidigare lokalbidrag ut dels efter att projektet påbörjats och kostnaderna uppgått till 80 % av bidraget, dels efter en slutredovisning. Från och med år 2017 tillämpas en för alla parter förbättrad modell vilken redogörs för under bl.a. II:1:1 samt II:1:3.

Trossamfund *Anges i kronor*	**Bidrag till lokaler**	**Bidrag till anpass. av lokaler för funktionsnedsatta**	Bidrag till lokaler	Bidrag till anpassning av lokaler för funktionsnedsatta	Bidrag till lokaler	Bidrag till anpassning av lokaler för funktionsnedsatta
	År 2019	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
Bibeltrogna Vänner - ELM	506 500	200 000	250 000			
Equmeniakyrkan	571 013	665 025	520 250	555 205	1 191 102	941 150
EFS		197 750			14 225	
Evangeliska Frikyrkan	250 000	187 500	276 800	514 600		177 606
Frälsningsarmén		-85 213*		200 000		243 437
Gemensamma församlingar	335 000	200 000	268 000	508 113	89 740	209 399
Judiska centralrådet			748 000			
Mandeiska Sabeiska. samf	250 000					
Pingströrelsen	1 785 893	704 099	2 590 047	1 460 042	1 812 596	1 129 400
Romersk Katolska kyrkan	571 400	600 000	591 810	300 000		
Sv Alliansmissionen	250 000		1 286 000	220 000	100 000	381 124
Sveriges Buddhistiska	48 517		651 951			
OÖKER						
Koptisk ortodoxa kyrkan	112 500		112 500			
Makedoniska ortodoxa kyrkan	347 317		122 317			
Serbisk ortodoxa kyrkan	500 000		723 096	100 000	95 310	28 000
Syrisk ort patr ställföreträdar.	500 000			62 500	258 565	
Syrisk ort kyrkan ärkestiftet	667 650	30 000				
ISR						
BIS		82 500	1 178 500	82 500	292 000	
FIFS	83 919	160 000			1 507 800	90 000
ISS	250 000					
SMF	500 000		500 000			
Totalt bidrag till trossamfund	**7 529 709**	**2 941 661**	9 819 271	4 002 960	5 361 338	3 200 116

* Under året återbetalades 85 213 kr från Frälsningsarmén gällande ett projekt som ändrats från det för vilket bidraget beviljats och där med inte kunde nyttja hela det beviljade bidraget.

Utestående åtaganden

I Regleringsbrev beslutat 2018-12-20 (Ku2018/02248/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2.
Utestående åtagande för bidragstypen är:

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	**Kronor**
Lokalbidrag	
Byggnation	5 327 438
Anpass. för personer med funktionsnedsättning	2 138 397
Totalt utestående:	**7 465 835**

Utbetalning av bidrag till säkerhetshöjande åtgärder och vakter

Som redovisats ovan har medlen för säkerhetshöjande åtgärder och vakter inte legat inom myndighetens budget under åren 2018 och 2019. De medel som har utbetalats av de disponerade medlen via myndighetens försorg redovisas nedan.

Trossamfund *Anges i kronor*	**Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder samt vakt**	Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder samt vakt	Bidrag till säkerhetshöjande åtgärder samt vakt
	År 2019	År 2018	År 2017
Judiska centralrådet		5 257 256	4 094 926
Mandeiska Sabe. tros.	30 310		16 370
Rom-Katolska kyrkan		106 380	
Sveriges Buddhistiska			160 625
OÖKER			
Armeniska ap kyrkan			80 000
Grekisk ortodoxa kyrk		400 000	116 094
Koptisk ortodoxa kyrk			130 775
Makedoniska ortodoxa kyrkan		636 290	180 000
Rumänska ortodoxa kyrkan			400 000
Serbisk ortodoxa kyrkan			379 125
Syrisk ort patr ställföretr		240 000	1 130 314
Syrisk orto ärkestiftet	233 964	172 651	400 000
Österns Assyriska	62 813		34 500
ISR			
BIS	200 000	200 000	200 000
FIFS	63 750		110 838
IKUS	90 900	1 751 260	2 205 200
ISS			104 525
SIF		200 000	152 453
SMF		195 181	359 230
Totalt bidrag till trossamfund	**681 737**	9 159 018	10 254 975
Säkerhetsutbildning	**0**	83 089	181 749
Totalt utbetalt	**681 737**	9 242 107	10 436 724

II:11:3:2 Etableringsbidrag

Myndigheten avsatte 1 500 000 kr av anslaget 2019 för etableringsbidrag. Efter omfördelning i december reducerades avsatt belopp till 1 280 000 kr. Som en konsekvens av den ökade flyktingströmmen som kommit till Sverige under senare år ansöker många församlingar om etableringsbidrag. Av 65 inkomna ansökningar tilldelades 53 församlingar bidrag.

Beviljade etableringsbidrag

Trossamfund	**Beviljat bidrag**	**Antal projekt sökta**	Beviljat bidrag	Antal projekt sökta	Beviljat bidrag	Antal projekt sökta
Anges i kronor	**År 2019**	**År 2019**	År 2018	År 2018	År 2017	År 2017
Evangeliska Frikyrkan	25 000	1	50 000	2	120 000	5
Pingströrelsen			-	1	-	-
Svenska Alliansmissionen			-	-	30 000	1
Grekisk ort kyrkan	50 000	2	100 000	4	120 000	4
Romersk-katolska kyrkan			-	-	-	1
Rumänska ortodoxa kyrkan			-	-	30 000	1
Armeniska apostoliska kyr.	25 000	1	50 000	2	30 000	1
Ryska ortodoxa Moskva patr			25 000	1	30 000	1
Etiopiska ortodoxa kyrkan			50 000	2	-	1
Eritreanska ortodoxa kyrkan	375 000	18	400 000	16	330 000	11
Koptisk ortodoxa kyrkan	-	1	-	-	-	-
Antiokiska ortodoxa kyrk	125 000	7	50 000	4	30 000	1
Georgiska ortodoxa kyrkan	50 000	1	25 000	1		
Förenade Islamiska församl	150 000	6	200 000	10	180 000	6
Isl Kulturcenter Unionen	150 000	6	175 000	9	270 000	9
Sveriges Muslimska Förbund	150 000	8	225 000	11	180 000	8
Svenska Islamiska församl	-	1	25 000	2	90 000	3
Islamiska Shia-Samfunden	225 000	11	375 000	16	450 000	15
Sveriges Buddh. Sam.råd	50 000	2	75 000	3	150 000	5
Totalt	**1 375 000**	**65**	1 825 000	84	2 040 000	73
Ej godkända+försent inkomna		12		11		5

***Utbetalning** av etableringsbidrag*

Enligt myndighetens tillämpningsföreskrifter betalas etableringsbidrag ut efter redovisning av havda kostnader för projektet. Det kan därför vara så att ett etableringsbidrag beviljas men helt eller delvis betalas ut under ett kommande budgetår.

Trossamfund *Anges i kronor*	***Utbetalade bidrag*** ***År 2019***	*Utbetalade bidrag* *År 2018*	*Utbetalade bidrag* *År 2017*
Antiokiska ortodoxa kyrkan	125 000	50 000	30 000
Armenisk apostoliska kyrkan	25 000	50 000	30 000
Eritreanska ortodoxa kyrkan	400 000	335 000	240 000
Evangeliska Frikyrkan	25 000	80 000	90 000
FIFS	125 000	205 000	210 000
Georgiska ortodoxa kyrkan	50 000	25 000	-
Grekisk ortodoxa kyrkan	25 000	219 053	-
IKUS	125 000	180 000	270 000
ISS	230 000	350 000	420 000
Mandeiska Sabeiska samfundet		-	10 000
Rumänska ortodoxa kyrkan		30 000	-
Ryska ortodoxa Moskva patriark.		-	30 648
SIF		25 000	90 000
SMF	125 000	200 000	150 000
Svenska Alliansmissionen		-	50 507
Sveriges Buddhistiska. Samråd	25 000	105 000	228 000
Totalt	**1 280 000**	1 854 053	1 849 155

Utestående åtaganden

I Regleringsbrev beslutat 2018-12-20 (Ku2018/02248/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2.
Utestående åtagande för bidragstypen är:

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	**Kronor**
Etableringsbidrag	*300 000*

II:11:3:3 Särskilt utbildningsbidrag

Myndigheten har avsatt **250 000 kr** för särskilt utbildningsbidrag av anslaget för år 2019. Endast 4 stycken ansökningar inkom inom ansökningstiden år 2019.

Fördelning av särskilt utbildningsbidrag

Trossamfund	***Beviljat bidrag***	***Antal beviljade bidrag***	*Beviljat bidrag*	*Antal beviljade bidrag*	*Beviljat bidrag*	*Antal bidrag*
Anges i kronor	***År 2019***	***År 2019***	*År 2018*	*År 2018*	*År 2017*	*År 2017*
FIFS	30 000	3	30 000	3	40 000	4
IKUS	-	-	110 000	11	120 000	12
ISS	-	-	10 000	1	40 000	4
SMF	10 000	1	20 000	2	50 000	5
SBS	-	-	-	-	10 000	1
Svenska ort prosteriet	-	-	-	-	10 000	1
Totalt	**40 000**	**4**	170 000	17	270 000	27

Enligt myndighetens tillämpningsföreskrifter betalas det särskilda utbildningsbidraget ut efter redovisning av havda kostnader. Det kan alltså gå en viss tid mellan bidragsbeslut och utbetalning av bidrag.

Utbetalning *av särskilt utbildningsbidrag*

Trossamfund	***Utbetalade bidrag***	*Utbetalade bidrag*	*Utbetalade bidrag*
Anges i kronor	***År 2019***	*År 2018*	*År 2017*
FIFS	30 000	30 000	40 000
IKUS	-	110 000	120 000
ISS	10 000	10 000	40 000
SBS	-	10 000	-
SMF	-	10 000	20 000
Totalt	**40 000**	170 000	220 000

Utestående åtaganden

I Regleringsbrev beslutat 2018-12-20 (Ku2018/02248/LS (delvis)), finansiella villkor 4.3.5. ges beställningsbemyndigande för utgiftsområde 17, anslag 9:2.
Utestående åtagande för bidragstypen är:

	Utestående åtaganden
Projektbidragstyp	**Kronor**
Särskilt utbildningsbidrag	0

II:12 Förvaltningskostnader

Under senare år har SST:s verksamhet och uppdrag utvecklats från att till stor del ha varit bidragsgivning till att idag ha en större bredd och flera särskilda regeringsuppdrag. Detta har accentuerats och bekräftats i och med att myndigheten från och med 1 juli 2017 nu är en enrådighetsmyndighet med betoning på att vara expertmyndighet. Därför kan SST:s verksamhet inte längre knytas till separata bidrag utan förvaltningskostnaden täcker idag hela bredden av SST:s uppgifter och därutöver de särskilda regeringsuppdrag som SST haft under året. Till detta kommer att i dialogen med trossamfunden kring statsbidraget behandlas sällan ett bidrag i sänder utan alla tillämpliga bidrag diskuteras vid enskilda möten eller sammanträden. Kansliet är också så organiserat att många av myndighetens uppgifter vid behov kan behandlas integrerat med varandra.

Myndighetens expertroll gentemot Regeringskansliet, och andra myndigheter har fortsatt att utvecklas. Behovet av att stödja nyetablerade trossamfund i deras relation till staten och olika samhällsfunktioner har också ökat. Detta sammantaget gör att det inte längre är rättvisande att redovisa förvaltningskostnaderna enskilt knutna till myndighetens bidragsgivning.

Utgifterna på SST:s förvaltningsanslag uppgår till 12 463 322 kr. Då myndigheten gick in i år 2019 med ett negativt överföringsbelopp på 340 500 kr innebar detta att av anslagskrediten på 383 000 kr, enligt regleringsbrevet för 2019, har 4 822 kr av anslagskrediten nyttjats.

Skälet till att anslagskrediten har utnyttjats kan sammanfattas i två punkter:

- Kostnader relaterade till Statens Servicecenter är fortfarande höga.
- För att möta det ökade behovet och efterfrågan av verksamhet, främst kompetensutvecklingskurser och mentorsskapsprogrammet för kvinnligt ledarskap, inom flera av våra regeringsuppdrag, har myndigheten valt att komplettera regeringsuppdragen med medel från förvaltningsanslaget.

Kompetensförsörjning

Antalet årsarbetskrafter under året har varit 9,61.

Under året har myndigheten haft möjligt att stärka sin kompetens genom ytterligare två personer. Den ena personen har en tidsbestämd anställning för att jobba med det viktiga projektet gällande *Uppdrag att höja kunskapen om säkerhet för moskéer och muslimska församlingar*, Den andra personen har tidigare beretts möjlighet till arbetsträning på myndigheten och har nu kunnat övergå till en tidsbestämd anställning som assistent.

Som under tidigare år har myndigheten valt att, i genomförandet av särskilda regeringsuppdrag och även i ordinarie verksamhet, utveckla samverkan med fler organisationer i civilsamhället och därigenom också, inom ramen för denna samverkan, köpt vissa tjänster. Detta har inneburit ett effektivt nyttjande av förvaltningsanslaget.

Myndigheten sätter stor vikt vid medarbetarnas fortbildning, både individuellt och som grupp. Ett axplock av det som olika medarbetare på myndigheten deltagit i under året:

- Årets gemensamma fortbildningsaktivitet för hela kansliet var en kanslikonferens förlagt till Köpenhamn där många studiebesök gjordes (redovisas på annan plats).
- Olika kurser/konferenser om juridiska frågor såsom nya förvaltningslagen, GDPR, elektronisk kommunikation, E-legitimation, arbetsrätt.
- Olika seminarier rörande religion och samhälle vid bland annat Centrum för religion och samhälle (Uppsala univ), Södertörn högskola.
- Symposium om institutionssjälavård, Svenska kyrkan
- Sjukhuskyrkans fortbildningsdagar (3 dagar), Sigtunastiftelsen
- Kurs om MR-frågor vid Uppsala universitet (regeringsuppdrag), MR seminarier.
- Regeringskansliets ledarskapsseminarier
- Senior Faith Leadership Programme, London, i samarbete med Cambridge University
- Arkivfrågor
- Excelkurs
- Ett antal olika systemutbildningar gällande digital arkivering och arkivkunskap
- Deltagit i olika myndigheters konferenser såsom Levande Historia, Tillitsdelegationen, Jämställdhetsmyndigheten, Delegationen mot segregation.

Personalen är också alltid välkommen att delta i myndighetens egna utbildningar för trossamfunden i civilsamhället. Ytterligare en aspekt av den kompetensförsörjning vad gäller kunskap och färdighet är det pågående samarbete och kontakt myndigheten har med många andra myndigheter som MSB, MUCF, Kammarkollegiet, Polisen och UD.

Sammantaget strävar myndigheten efter balans mellan sin egen kompetens och kompetensen hos sina samverkanspartners, likväl balans mellan egen grundfortbildning och utveckling av var och ens specialistkompetens. Samtidigt eftersträvas också en balans mellan fortbildning hos enskilda medarbetare och en ökad synergieffekt hos medarbetarteamet som kollektiv.

De goda mål myndigheten eftersträvar är att tillhandahålla samma takt på kompetenshöjningsmöjligheter och bredd som den takt som civilsamhället och omvärlden förändras och påverkar myndighetens uppgift.

III Finansiell redovisning

III:1 RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2019	2018
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	13 449	15 861
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	214	171
Intäkter av bidrag		431	0
Finansiella intäkter		0	0
Summa		**14 095**	**16 033**
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	3	-9 090	-8 991
Kostnader för lokaler		-901	-938
Övriga driftkostnader	4	-4 102	-6 100
Finansiella kostnader	5	-3	-4
Summa		**-14 095**	**-16 033**
Verksamhetsutfall		**0**	**0**
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		78 609	89 428
Lämnade bidrag	6	-78 609	-89 428
Saldo		**0**	**0**
Årets kapitalförändring		**0**	**0**

III:2 BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	7	0	0
Summa		**0**	**0**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		0	2
Fordringar hos andra myndigheter	8	65	62
Övriga kortfristiga fordringar	9	0	2
Summa		**65**	**66**
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	10	183	180
Summa		**183**	**180**
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11	107	756
Summa		**107**	**756**
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		1 747	525
Summa		**1 747**	**525**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 102**	**1 527**
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	12		
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		**0**	**0**
Avsättningar			
Övriga avsättningar	13	280	16
Summa		**280**	**16**
Skulder m.m.			
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	14	341	318
Leverantörsskulder		237	192
Övriga kortfristiga skulder	15	143	177
Summa		**721**	**687**
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	16	999	823
Oförbrukade bidrag	17	101	0
Summa		**1 100**	**823**
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		**2 102**	**1 527**

III:3 ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ingående över-fö-rings-be-lopp	Årets till-delning enl. regle-rings-brev	Omdispo-nerade anslags-belopp	Indrag-ning	Totalt dispo-nibelt belopp	Utgifter	Utgående över-fö-rings-be-lopp
Uo 1 6:1 Ramanslag Allmänna val och demo-krati								
ap.13 Valdeltagande - SST	18	0	700	0	0	700	-700	0
ap.24 Säkerhetsme-del	19	0	0	1 200	0	1 200	-682	518
Uo 17 9:1 Ram-anslag								
ap.1 Myndigheten för stöd till trossamfund	20	-340	12 799	0	0	12 459	-12 463	-5
Uo 17 9:2 Ram-anslag								
ap.1 Stöd till tros-samfund	21	327	81 919	-3 673	0	78 573	-78 213	360
Summa		**-13**	**95 418**	**-2 473**	**0**	**92 932**	**-92 058**	**874**

Avslutade anslag (tkr)	Not	Ingående över-fö-rings-be-lopp	Årets till-delning enl. regle-rings-brev	Omdispo-nerade anslags-belopp	Indrag-ning	Totalt dispo-nibelt belopp	Utgifter	Utgående över-fö-rings-be-lopp
Uo 1 6:1 Ramanslag Allmänna val och demo-krati								
ap.17 Säkerhetsme-del		5 758	0	0	-5 758	0	0	0
ap.28 Värna demo-kratin - SST		0	0	0	0	0	0	0
Summa		**5 758**	**0**	**0**	**-5 758**	**0**	**0**	**0**
Summa totalt		**5 745**	**95 418**	**-2 473**	**-5 758**	**92 932**	**-92 058**	**874**

III:4 BESTÄLLNINGSBEMYNDIGANDE

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/ Anslagsbenämning (tkr)	Not	Tilldelat bemyn-digande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åta-gandenas för-delning per år	
					2020	2021
Uo 17 9:2 Ramanslag Stöd till trossamfund ap.1 Stöd till trossam-fund	22	46 000	10 651 *	7 766 **	7 172	594
Summa		**46 000**	**10 651**	**7 766**	**7 172**	**594**

* Totala utestående ingående åtaganden 2019 inkluderar utestående åtaganden för bidrag för säkerhetshöjande åtgärder om 1 145 tkr. Dessa åtaganden har gjorts enligt de regler som gällt respektive år under 2015–2018, dels enligt Förordning (1999:974) om statsbidrag till trossamfund, dels enligt villkor för anslaget Uo 17 9:2 ap. 1 Stöd till trossamfund i regleringsbrev 2018-02-01. Utbetalda medel för säkerhetshöjande åtgärder har under 2019 i enlighet med villkor under Uo 17 9:2 ap. 1 belastat Uo 1 6:1 Allmänna val och demokrati ap. 24 Säkerhetsmedel.

** Myndighetens åtaganden gällande utbetalning av resterande åtaganden från beviljade bidrag till säkerhetshöjande åtgärder under tidigare år avslutades vid budgetåret 2019 slut. Av de av Kammarkollegiet för årets utestående åtaganden reserverade medel för år 2019 förbrukades 682 tkr.

III:5 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Myndigheten för stöd till trossamfunds (SST) bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar SST brytdagen den 3 januari. Brytdagen föregående år var den 4 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter, förbättringsutgift på annans fastighet om minst 100 tkr samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 23 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och sker från den månad tillgången tas i bruk. Bärbara datorer liksom mobiltelefoner och läsplattor kostnadsförs direkt.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning
5 år	Maskiner och andra tekniska anläggningar Bilar och andra transportmedel
7 år	Inredningsinventarier Övriga inventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Omsättningstillgångar
Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Kontokrediter och låneram Riksgäldskontoret

SST har beviljats 695 tkr i räntekontokredit, vilket inte har utnyttjats under året.

SST har beviljats 200 tkr i låneram, vilken inte har utnyttjats under året.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare

	Ersättning i tkr
Åke Göransson	1 043
Direktör	
Inga förmåner, framtida åtaganden eller övriga styrelseuppdrag	

Rådsledamöter

Rådet för beslut om statsbidrag till trossamfund	Ersättning i tkr
Januari-december 2019	
Mustafa Setkic (L)	22
Madeleine Hansson (L)	6
Pingst Förvaltning AB	
Nyhem Konferens och Sport AB	
Svenska Arbetsgivaralliansen AB	
AB Samspar	
Civilsamhällets service i Sthlm AB	
Trudy Fredriksson (L)	7
Cathrine Nygren (S)	1
Staffan Livehed (L)	4
Dusan Rakovic (S)	3
Haider Ibrahim (L)	6
Susanne Carlysle (S)	5

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.
I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2019	2018

Totalt	3,6%	3,5%
Andel 60 dagar eller mer	-	-
Kvinnor	-	-
Män	-	-
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	-	-
Anställda 50 år -	-	-

Sjukfrånvaro för andel 60 dagar eller mer, kvinnor, män, anställda –29 år, anställda 30 år–49 år och anställda 50 år– lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer samt att uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Noter
(tkr)

Resultaträkning

Not 1	Intäkter av anslag	2019	2018
	Intäkter av anslag 17 9:1 ap 1	12 463	12 671
	Intäkter av anslag 17 9:2 ap 1	286	407
	Intäkter av anslag 1 6:1 ap 13	700	700
	Intäkter av anslag 1 6:1 ap 17		83
	Intäkter av anslag 1 6:1 ap 28		2 000
	Summa	**13 449**	**15 861**
	Utgifter i anslagsredovisningen	-92 058	-105 289
	Saldo	**-78 609**	**-89 428**
	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		
	Anslag 17 9:2 ap 1	77 927	80 269
	Anslag 1 6:1 ap 24	682	9 159
	Summa	78 609	89 428

Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2019	2018
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	214	171
	Summa	**214**	**171**

Not 3	Kostnader för personal	2019	2018
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	5 417	5 724
	Varav lönekostnader ej anställd personal	*102*	*236*
	Sociala avgifter	3 396	2 913
	Övriga kostnader för personal	276	354

Summa	**9 090**	**8 991**

Under 2019 har särskild pensionsöverenskommelse beslutats och redovisats på 249 tkr inklusive särskild löneskatt, ingen motsvarande post redovisades 2018. Dessutom har SST haft ökade kostnader för förmånsbestämd pension jämfört med 2018.

Not 4	**Övriga driftkostnader**	**2019**	**2018**
	Resor, representation, information	1 075	1 420
	Köp av varor	281	168
	Köp av tjänster	2 746	4 512
	Summa	**4 102**	**6 100**

2018 hade SST medel från UO 1:6 1 ap 28, Värna demokratin, motsvarande medel finns inte 2019. Till följd av detta minskade främst utbildnings- och konsultkostnaderna jämfört med motsvarande period föregående år.

Not 5	**Finansiella kostnader**	**2019**	**2018**
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	3	4
	Övriga finansiella kostnader	0	0
	Summa	**3**	**4**

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ

Not 6	**Lämnade bidrag**	**2019**	**2018**
	Organisationsbidrag	55 596	54 197
	Teologisk utbildning	850	900
	Andlig vård inom sjukvården	9 689	9 326
	Lokalbidrag	7 530	9 819
	Handikappanpassningsbidrag	2 942	4 003
	Etableringsbidrag	1 280	1 854
	Utbildningsbidrag	40	170
	Lokalbidrag/säkerhetshöjande åtgärder	682	9 159
		78 609	**89 428**

2018 hade SST medel för utbetalning av bidrag till säkerhetshöjande åtgärder. Under 2019 har endast utestående åtaganden för beviljade bidrag 2018 betalats ut.

Balansräkning

Not 7	**Maskiner, inventarier, installationer m.m.**	**2019-12-31**	**2018-12-31**
	Ingående anskaffningsvärde	26	26
	Summa anskaffningsvärde	**26**	**26**
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-26	-26
	Summa ackumulerade avskrivningar	**-26**	**-26**
	Utgående bokfört värde	**0**	**0**

Not 8	Fordringar hos andra myndigheter	2019-12-31	2018-12-31
	Fordran ingående mervärdesskatt	65	62
	Summa	**65**	**62**

Not 9	Övriga kortfristiga fordringar	2019-12-31	2018-12-31
	Fordringar hos anställda	0	2
	Summa	**0**	**2**

Not 10	Förutbetalda kostnader	2019-12-31	2018-12-31
	Förutbetalda hyreskostnader	183	180
	Summa	**183**	**180**

Not 11	Avräkning med statsverket	2019-12-31	2018-12-31
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	438	83
	Redovisat mot anslag	79 595	92 618
	Medel hänförbara till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-80 034	-92 262
	Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	**-1**	**438**
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	340	301
	Redovisat mot anslag	12 463	12 671
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-12 799	-12 631
	Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	**5**	**340**
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-23	-17
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	665	1 047
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-80 573	-93 315
	Betalningar hänförbara till anslag och inkomsttitlar	80 034	92 262
	Övriga fordringar på statens centralkonto	**104**	**-23**
	Summa Avräkning med statsverket	**107**	**756**

Not 12 Myndighetskapital

Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.

Not 13	Övriga avsättningar	2019-12-31	2018-12-31
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	16	0
	Årets förändring	16	16

Utgående balans	**32**	**16**
Särskild pensionsersättning		
Ingående balans	0	0
Årets förändring	249	0
Utgående balans	**249**	**0**
Summa utgående balans	**280**	**16**

Den särskilda pensionsavsättningen på 249 tkr beräknas nyttjas 2020.

Not 14 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

	2019-12-31	2018-12-31
Utgående mervärdesskatt	1	1
Arbetsgivaravgifter	144	176
Leverantörsskulder andra myndigheter	197	140
Summa	**341**	**318**

Not 15 Övriga kortfristiga skulder

	2019-12-31	2018-12-31
Personalens källskatt	139	174
Övriga kortfristiga skulder till personalen	4	4
Summa	**143**	**177**

Not 16 Upplupna kostnader

	2019-12-31	2018-12-31
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	577	534
Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	31	82
Övriga upplupna kostnader	391	207
Summa	**999**	**823**

Not 17 Oförbrukade bidrag

	2019-12-31	2018-12-31
Bidrag som erhållits från Kammarkollegiet	101	0
Summa	**101**	**0**
varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
inom tre månader	70	0
mer än tre månader till ett år	31	0
Summa	**101**	**0**

Anslagsredovisning

Not 18 Uo 1 6:1 ap.13 Valdeltagande - SST

Medlen får användas för att stimulera trossamfundens arbete med informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet 2019. Villkoren har uppfyllts.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 19 Uo 1 6:1 ap.24 Säkerhetsmedel

SST tilldelades medel i Regeringsbeslut 2019-03-14 (Ku2019/00570/D), omdisposition.

Medlen får användas för utestående betalningar av bidrag till att förbättra säkerheten i församlingens lokaler. Under 2019 har 682 tkr utbetalats.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 20 Uo 17 9:1 ap.1 Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Enligt regleringsbrevet disponerar SST en anslagskredit på 383 tkr. Myndigheten har utnyttjat 5 tkr av krediten under året.

Anslaget är räntebärande.

Not 21 Uo 17 9:2 ap.1 Stöd till trossamfund

SST fick en indragning på 3 673 tkr i Regeringsbeslut 2019-02-14 (Ku2018/02288/D, Ku2019/00244/D).
Enligt regleringsbrevet disponerar SST en anslagskredit på 2 457 tkr. Krediten har inte nyttjats under året.

SST får disponera hela det ingående överföringsbeloppet på 327 tkr då detta understiger det beviljade beloppet 1 638 tkr enligt regleringsbrevet.

Av anslaget får högst 25, 50 respektive 75 procent betalas ut före den 1 april, den 1 juli respektive den 1 oktober 2019. Villkoren har uppfyllts.

Anslaget är icke räntebärande.

Not 22 Uo 17 9:2 ap.1 Bemyndiganden för Stöd till trossamfund

Projektbidragen utlyses vanligtvis årligen. Beställningsbemyndigandets indikativa villkor ger möjligheten, men inte kravet, att fördela hela projektbidraget över årsgränsen. SST kan och ska därför inte sträva efter att hela beloppet per år intecknas.

Totala utestående ingående åtaganden 2019 inkluderar utestående åtaganden för bidrag för säkerhetshöjande åtgärder om 1 145 tkr. Dessa åtaganden har gjorts enligt de regler som gällt respektive år under 2015-2018, dels enligt Förordning (1999:974) om statsbidrag till trossamfund, dels enligt villkor för anslaget Uo 17 9:2 ap. 1 Stöd till trossamfund i regleringsbrev 2018-02-01. Utbetalda medel för säkerhetshöjande åtgärder har under 2019 i enlighet med villkor under Uo 17 9:2 ap. 1 belastat Uo 1 6:1 Allmänna val och demokrati ap. 24 Säkerhetsmedel.

SSTs åtaganden gällande utbetalning av resterande åtaganden från beviljade bidrag till säkerhetshöjande åtgärder under tidigare år avslutades vid budgetåret 2019 slut. Av de av Kammarkollegiet för årets utestående åtaganden reserverade medel för år 2019 förbrukades 682 tkr.

III:6 SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	200	26	26	26	75
Utnyttjad	0	0	0	2	7
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	695	695	695	695	695
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	784
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	3	4	6	6	2
Avgiftsintäkter					
Avgiftsintäkter som disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter	214	171	143	139	44
Avgiftsintäkter som ej disponeras	*Ej tillämpligt*				
Anslagskredit					
Beviljad					
Uo 17 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	383	378	303	295	292
Uo 17 9:2 Stöd till trossamfund	2 457	2 457	2 757	2 757	2 465
Utnyttjad					
Uo 17 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	5	340	301	0	0
Anslag					
Ramanslag					
Anslagssparande					
Uo 17 9:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	0	0	0	258	272
Uo 17 9:2 Stöd till trossamfund	360	327	6 385	4 620	10 463
Uo 1 6:1.17 Säkerhetsmedel	-	5 758	0	150	250
Uo 1 6:1. 24 Säkerhetsmedel	518	-	-	-	-
Bemyndiganden					
Tilldelade	46 000	46 000	46 000	46 000	0
Summa gjorda åtaganden	7 766	10 651	16 833	14 340	0
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	10	10	8	8	8
Medelantalet anställda (st)*	11	12	9	9	8
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 409	1 619	1 781	1 579	1 308
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda from 2015 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

INTYGANDE

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 2020-02-21

/Åsa E. Hole
Vikarierande direktör

Bilaga:

- Sammanställning av utbetalda statsbidrag år 2019

Bilaga 1

Genom Myndigheten för stöd till trossamfund utbetalda statsbidrag år 2019

	Organisations-bidrag	**Projektbi-drag**	**Projekt-bi-drag**	**Projektbidrag**	Ej inom SST:s budget
Församlingar inom: *Anges i kronor*		*Lokalbidrag* (byggnation. samt anpass f funkt)	*Etablerings-bi-drag*	*Särskilt utbild-ningsbidrag*	*Säkerhetshöjande åtgärder samt säk.vakt*
Alevitiska Riksförbundet	305 497				
Anglikanska kyrkan	220 317				
Bibeltrogna Vänner - ELM	-	706 500			
Danska kyrkan	34 300				
Equmeniakyrkan	7 875 028	1 236 038			
Estniska Ev-luth kyrkan	302 480				
Evangeliska Frikyrk	3 473 365	437 500	25 000		
Ev Fosterlands-Stiftelsen	2 349 116	197 750			
Frälsningsarmén	561 939	-85 213*			
Gemensamma förs	-	535 000			
Isländska kyrkan	34 300				
Judiska Centralrådet	580 263				
Lettiska Ev-luth kyrkan	93 249				
Mandeiska Sab. Samf.	582 157	250 000			30 310
Norska kyrkan	152 187				
Pingströrelsen	7 769 420	2 489 992			
Rom-Katolska kyrkan	6 465 747	1 171 400			
Sjundedags Adv.samf	259 610				
Sv Alliansmissionen	1 362 972	250 000			
Sv Buddh. Samarbetsråd	717 996	48 517	25 000		
Ungerska Prot kyrkan	349 025				
OÖKER					
- Antiokiska Grek-ort	108 896		125 000		
- Armenisk ap kyrkan	322 758		25 000		
- Bulgarisk ort kyrkan	56 132				
- Eritreanska ort kyrk	877 691		400 000		
- Etiopisk ort kyrkan	361 349				
- Finska ort kyrkan	45 747				
- Georgiska ort kyrkan	-		50 000		
- Grekisk ort kyrkan	1 579 479		25 000		
- Koptisk ort kyrkan	472 419	112 500			
- Makedonisk ort kyrkan	475 577	347 317			
- Rumänska ort kyrkan	553 951				
- Ryska ort kyrkan	235 052				
- Ryska ort Moskva patr	189 936				
- Serbisk ort kyrkan	1 673 009	500 000			
- Svenska ort prosteriet	152 187				
- Syrisk ort ställföretr	1 221 624	697 650			
- Syrisk ort kyrkan (ärkest)	1 902 815	500 000			233 964
- Österns ass kyrka	572 264				62 813
Isl Samarbetsrådet					
- BIS	696 542	82 500			200 000
- FIFS	2 212 659	243 919	125 000	30 000	63 750
- IFBS	539 848				
- IKUS	1 141 178		125 000		90 900
- ISS	2 246 734	250 000	230 000	10 000	
- SIF	1 733 280				
- SMF	2 735 921	500 000	125 000		
Totalt	**55 596 016**	**10 471 370**	**1 280 000**	**40 000**	**681 737**

* Frälsningsarmén har under året återbetalat medel som ej förbrukats.

Dessutom har följande **verksamhetsbidrag** utbetalats:

Bidrag till teologiska institutioner	850 000
Andlig vård inom sjukvården	9 975 565